

JULIOL AGOST 75
n° 650 25 PTS.

lluc

LA
JOVENUT
A MALLORCA, AVUI.

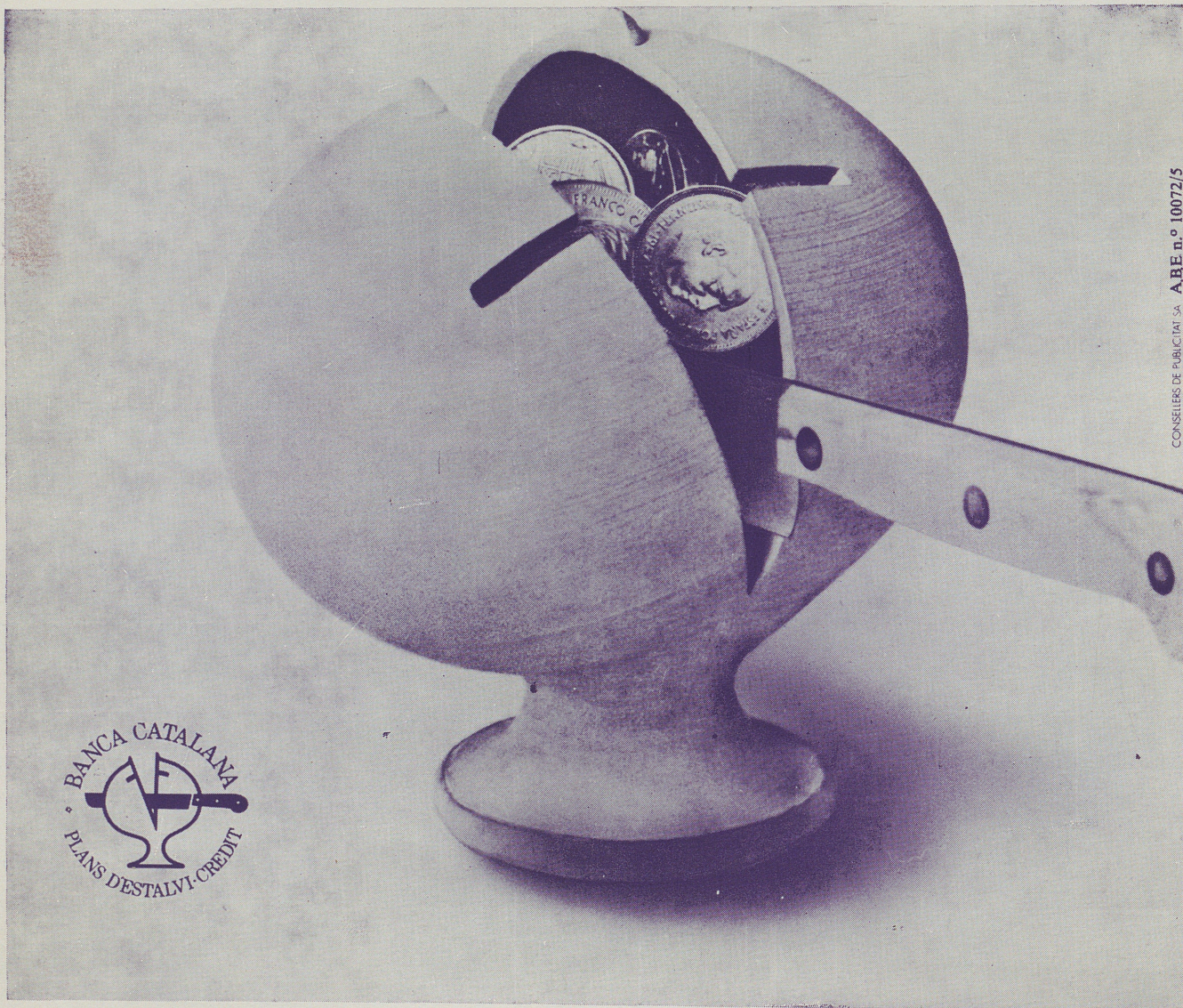

ESTALVIAU LA MEITAT. BANCA CATALANA HI POSA LA RESTA

El sistema és molt senzill. ¿No és ver que estalviau una quantitat fixa cada mes pensant en qualque cosa concreta? Fins i tot pot ser que hàgiu calculat el temps aproximat que haurà de

durar el vostre estalvi. Doncs bé: Confiau-nos els vostres estalvis periòdics des d'avui mateix, i quan hàgiu arribat a la meitat del que necessitau, demanau-nos un crèdit per la resta.

lluc

JULIOL-AGOST 75

Universitat de les
Illes Balears
Servei de Biblioteca i
Documentació
Edifici Guillem Cítre
de Colònia

PORTADA

¿Com pensa, com viu, quines aspiracions té, quines frustracions pateix la joventut a Mallorca? Els mateixos joves us contesten en aquest número.

Portada de Ferran Sintès.

LLUC

Revista mensual, n.º 650
Any LV

Direcció:

PP. Missioners dels Sagrats Cors
Monestir de la Real - Ciutat de Mallorca

Informació i correspondència:

Apartat de Correus n.º 619
Telèfon 22 48 91
Palma

Director: Bartomeu Suau Tugores
Conseller-Delegat: Manuel Soler i Palà
Caps de Redacció: Josep M. Llompart i
Pere Llabrés i Martorell

Subscripció: 250 ptes. anuals
Estranger: 300 ptes. anuals
Preu de l'exemplar: 25 ptes.

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

Imp. SS. CC. - Balmes, 89
Dipòsit legal: P. M. 276-1958

Sumari

Pàg.

2 CORREU

Aquest és un número de podríem qualificar de **testimoni**: sobre el jovent a Mallorca, tot ell escrit —fins a la plana 18— per joves.

5

EDITORIAL: Per a una desmitificació de la joventut

6

Crisi familiar, per R. Pinya, M. A. Obrador, J. J. Bauzà.

7

Joan J. Cano escriu sobre un altre aspecte del nostre jovent: **la crisi religiosa**.

8

La joventut i la formació professional. Situació i perspectiva a les Illes.

9

Un altre problema prou viu: **Joventut i selectivitat**. Escriuen Joana Bestard i Manuel Mendoza.

10

Un grup de joves de barriades han escrit sobre els seus problemes i sobre unes realitats i una enquesta-sondeig. **La joventut a les barriades**.

12

¿Quines són les aspiracions del nostre jovent del camp? ¿Quines són les seves frustracions i esperances? Tres joves us en parlen: **El jovent als pobles i al camp**, i també, des de Ciutat, M. Angels Obrador us dóna la seva visió sobre la joventut pagesa.

14

Els joves davant la delinqüència, per C. Bosch, C. Medina i S. Nadal.

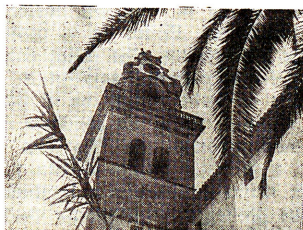
16

A. A. Artigues escriu una hipòtesi de treball: **Joventut i política**.

17

Ignasi Mascaró examina, des de distints angles, les vivències de **la joventut i la nostra cultura**.

19

Josep Massot i Muntaner vingué el curs que acaba de finir per fer unes conferències al Centre d'Estudis Teològics de Mallorca. La secció d'aquesta revista **L'ESGLÉSIA NOSTRA** publica aquest mes una de les ponències de l'investigador montserratí: **La clerecia mallorquina i la «Renaixença»**. Endemés d'altres clergues mallorquins, estudia les aportacions de Mn. Tarongí i de Mn. Antoni M.ª Alcover.

23

ART. «Crònica de Tres» aquest mes us presenta la continuació de la seva enquesta «L'art vist pels artistes», a la qual respon Ramon Canet, i també una conversa amb Antoni Socias i Albadalejo.

26

El Secretariat pedagògic de l'Obra Cultural balear proposa aquest mes el problema dels qui acaben el vuitè curs d'E.G.B. ¿Què cal fer? B. U. P. o Formació Professional?

27

Des de la Rambla. Crònica de Barcelona, per Biel Mesquida i Amengual.

UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

5110506370

Correu

La Declaració dels nostres bisbes ¿es quedarà en pures paraules?

El número de Juny de la revista **LLUC** m'ha portat el text de la declaració dels Bisbes de les nostres Illes sobre la llengua-cultura de la nostra terra i l'Església.

La declaració m'ha produït la natural alegria. Des de la desaparició del darrer bisbe mallorquí, el Dr. Josep Miralles i Sbert, no s'havia vist una actitud tan favorable a la cultura-llengua pròpia de part de l'Església, com la que teòricament presenta la Declaració.

Per esser sincers, cal recordar fets i actituds dels vint-i-vuit darrers anys:

La inoperant actuació del Dr. Jesús Enciso Viana, amb el seu escrit sobre el Catecisme en llengua vernacle, aigualit després per altres actituds seves contràries a la promoció i defensa de la llengua vernacle; l'acció castellanitzadora del seu antecessor, el Dr. Joan Hervàs, que normalment parlà al poble amb la llengua de l'administració civil malgrat que ell era valencià; el fet del bon Dr. Rafael Alvarez Lara, que va presentar al poble mallorquí la predicació del missatge evangèlic amb el seu castís andalusí; i, com a fet recent molt decisiu, inqualificable en tots sentits, el del Vicari Capítular Francesc Payeras, que es va inventar, ara fa deu anys, que s'usaria a la litúrgia la «llengua vernacula oficial» (!).

Pel que respecta als fets anteriors, personalment, hagués vist amb molt bons ulls un «mea culpa» solidari, com Església, a la declaració.

Antigament, com diu la declaració, l'Església va realitzar «la tasca d'afavorir i promoure el cultiu de la nostra llengua». ¿Podem estar satisfets actualment? Mirem algunes realitats:

Després del Vaticà II, que consagrà les llengües vernacles de tot el món, de cap manera les llengües oficials com a tal: ¿quants de mallorquins no aprenueren llavors per primera vegada el Parenostre en castellà? Dit clarament: el món al revés!

Mirem una estadística de la llengua de les Misses a la ciutat de Palma: ¿Es això realment la Ciutat de Mallorca?... ¿Quantes de vegades hem sentit el Pastor diocesà parlant en la llengua del Poble mallorquí? Vaig quedar estupefacte en el novembre passat, quan vaig veure que en el funeral-memòria del Reis mallorquins,

es va usar quasi exclusivament la llengua de l'administració actual i no l'única llengua que parlaren com a pròpia els nostres Reis. I cada any, a St. Francesc, el beat Ramon Llull ha d'escoltar unes celebracions i un panegíric en una llengua que mai va entendre ni va escriure, ell que és el creador de la llengua literària dels pobles catalans.

¿Què en direm dels nostres pobles? Quants de pobles han creat imaginàriament forasters o els seus Rectors han confós, per la seva exclusivitat castellana, pobles tan nostres com Pollença (fins fa poc) i Porreres, etc. considerant-los com a pobles de Burgos i Valladolid. ¿Què n'hagués dit un Costa i Llobera o un rector de Porreres com el després bisbe Campins? Santa Caterina Thomàs, a la visita al seu poble de Valldemossa amb les seves despulles, es trobà entre els seus amb una litúrgia en foraster. La cosa podria seguir.

No crec que siguin discriminats els nostres germans castellans; crec sincerament que han estat i que encara són molt més discriminats els nadius de la nostra terra, i això és inacceptable tant pel caire humà com pel de la pertinença a una Església, vivificada per l'Esperit de Pentecostés.

Davant la nostra celebrada Declaració, em pregunto ¿quedarà en pures paraules? ¿D'aquí a un any, p. e., estarem exactament igual quant a l'ús de la llengua vernacle a la litúrgia? ¿Farà el que voldrà cada rector d'església, ignorant i tergiversant les normes de l'Església Universal al respecte? ¿Continuarem amb les teories inacceptables que celebrar en mallorquí no és pastoral? Les escoles de l'Església ¿acceptaran la seva responsabilitat en aquest moment històric?

A la festa de Pentecostès d'enguany, firmava una pastoral de 16 pàgines el Dr. Miguel-Anxo Araujo, bisbe de Mondoñedo—El Ferrol. Allí hi veim un examen sincer de la qüestió cultural-lingüística gallega que també jo hagués volgut que fessin, posant els peus a terra, els nostres bisbes, especialment pel que fa referència a tot quant ha succeït a Mallorca després de la mort del nostre darrer bisbe mallorquí. El fet de la colonització cultural eclesiàstica s'ha donat entre nosaltres d'una manera semblant a la que presenta el bisbe Araujo en el 2.2 de la seva pastoral. En el 2.3 reconeix el comportament negatiu de l'Església gallega quant a la seva llengua-cultura i com a primer motiu posa «que la jerarquia eclesiàstica provenia freqüentment de fora de la regió».

En aquests anys passats que calia implantar la llengua vernacle a la litúrgia, quantes de vegades no hem sentit dir: «Si tinguéssim un bisbe com el bisbe Campins, què no hagués fet Mallorca en aquestes circumstàncies!».

Tanmateix, a aquesta visió prou negativa, cal afegir-hi alguns punts de llum en

el nostre passat recent: persones, entitats, realitzacions positives que ens fan veure amb bastant optimisme el redreçament de la nostra cultura-llengua dins l'Església.

La meua falta de coneixement a fons del problema a Menorca i a Eivissa, m'han fet parlar quasi exclusivament del problema a l'illa major.

He parlat amb el cor amb una sola finalitat: demanar sinceritat i eficàcia a les nostres comunitats diocesanes.

Que la Declaració dels nostres bisbes sigui ben arribada si ha d'aconseguir d'una vegada l'encarnació de l'Església en les característiques culturals i lingüístiques del nostre poble.

PERE RIUTORT I MESTRE

L'apotecari Garcias i el Museu d'Artà

A pesar de ser de So'n Servera i d'haver començat a estudiar Ciències Biològiques pels anys cinquanta, no vaig conèixer personalment D. Llorenç fins a l'estiu de l'any 69, quan ell ja era vell. Potser que en part fos culpa meua —el desarrel de tants d'anys fora de Mallorca, excepte per les vacances— però aquest desconeixement del que tenia tan prop és necessàriament una prova de la manca d'ambient cultural a la nostra terra. El primer que me parlà de D. Llorenç va ser el gran botànic Pere Montserrat, Professor d'investigació del Consell Superior d'investigacions científiques. «¿I tu ets de So'n Servera i no coneixes D. Llorenç que és d'Artà? Però si ell coneix, herba a herba, tot el llevant de Mallorca Podries aprofitar els seus coneixements». Jo me vaig empegueir. I, ben mirat, no era la primera vegada que me parlaven d'ell. Però un estava en aquell temps tan desarrelat, amb tanta desconfiança que un apotecari de poble i a Mallorca pogués fer res de bo... La renaixença de la cultura catalana pels anys seixanta, el contacte amb persones de la intel·lectualitat mallorquina, ajudaren la meua presa de consciència d'un fet cultural que era el meu, i fruit tardà d'aquesta trobada va ser la primera visita a D. Llorenç l'estiu del 69.

Vaig anar a Artà amb el meu amic de sempre Jordi Sansó, gran aficionat i coneixedor de la naturalesa i col·laborador molts d'anys de D. Llorenç en la feixuga tasca de defensar i millorar el Museu Arqueològic d'Artà. Era a ca seva, una casa-museu plena de mobles antics i de quadros i quadrets de tota mena i estil, una casa personalíssima, gens semblant a tantes cases d'ara, totes iguals. Davant el meu interès per certes espècies de lleguminoses del llevant de Mallorca

me va dir, amb gran modèstia, que havia perdut la memòria —després vaig poder comprovar que no l'havia perduda tant com deia i que era un gran botànic— i va girar la conversa per interessar-se pels meus treballs d'ecologia, ciència que li era un poc nova i li semblava de gran interès. Després anàrem a veure el Museu, tot fet seu, amb una dedicació que no minvà mai, encara que me contà fets que haurien desanimat el més entusiasta. Des d'aquell any l'he vist tots els estius, sempre amb admiració creixent per aquell home de personalitat tan ferma, que tota una vida va lluitar amb totes les seves forces i amb gran sacrifici per defensar una cultura i un entorn natural contra tota mena de circumstàncies que volien esbucar-los. Va ser una lluita gegantina, desproporcionada, però esperançada. Mai li vaig veure perduda l'esperança. I el més hermós de tot era veure que ell sabia que de tota aquella lluita ell no en trauria res en el sentit material de la paraula —l'únic sentit possible per tant persones— més que maldecaps i disgusts. D. Llorenç és una lliçó permanent per a tots els qui de veritat estimam la nostra cultura i el nostre entorn natural i humà.

I ara ¿què serà del Museu?

Mai ens podríem perdonar que, perdut el seu principal defensor, el Museu

desaparagués. D. Llorenç mai va rebre, que jo sàpiga, homenatges ni coses així. Segur que no n'hagués volgut cap. Però estic segur que el millor homenatge que li podem fer és el renovellament i millora del Museu, i, aprofitant les pàgines d'aquesta revista, vull proposar als organismes pertinents que donin una dotació per poder instal·lar adequadament totes les peces del Museu —algunes tan valuoses com les escultures talaiòtiques i la col·lecció d'aus—, per poder pagar personal per conservar el que ja hi ha i per augmentar les col·leccions, i per organitzar conferències i actes culturals. Aquest Museu podria arribar a ser un vertader focus cultural, un aglutinador de totes les persones que estimen la cultura, un centre a on se conservarien mostres de la flora i fauna de l'illa, i d'on sortirien, a la llarga, moltes iniciatives per a la conservació del patrimoni florístic, faunístic, paisatgístic, arqueològic i cultural de l'illa.

Aquest seria el millor homenatge que podríem fer a D. Llorenç. I, pot ser, l'únic que ell hauria acceptat.

MIGUEL MOREY

Professor agregat d'Ecologia de la Universitat d'Oviedo.

Més sobre acampades

Sant Joan Despí, 19 juny 1975
Sr. Director:

Al número 648 de la revista, que tracta del decret d'acampada, col·loqueu com apèndix a la taula rodona, rodonament contrària, un recull de premsa barcelonina, que també hauria estat igualment unànime.

Oblideu, però —almenys— que «La Prensa» del 14 de desembre de 1974, atacant un editorial signat per Lauria el dia anterior a «Mundo Diario», trobava el decret poc menys que esplèndid.

En l'escrit **Aire libre regulado**, Lauria opinava del decret: «Ni los mismos padres de familia conocen tantos detalles sobre las salidas de sus hijos». Al redactor de «La Prensa» li semblava molt bé: «Ciertas son las molestias. Cierta que muchos padres no conocen tantos detalles de las «salidas» de sus hijos. Por desgracia... Y como... nadie puede garantizar infiltraciones extrañas en el sano mundo de andar por los caminos... digamos... que quizás prevenir es mejor que curar».

Es que ara correspon a algú de garantir infiltracions?

Atentament

J. GIRONA

NORAI

**GALERIA
D'ART**

POLLENÇA

Ahmed Nawar

5 - 20 juliol

El gran industrial de Catalunya
a Palma de Mallorca
Avda. Comte de Sallent, 60

Banco Industrial de Cataluña

(Diners que produeixen)

Barcelona, Bilbao, Córdova, Logroño, Lleida,
Madrid, Múrcia, Palma de Mallorca, Sant Sebastià, Saragossa,
Sevilla, Tarragona, València, Londres, Nova York, París.

BANCO
INDUSTRIAL
DE
CATALUÑA

Per a una desmitificació de la joventut

editorial

Per la importància que té el tema, la revista **LLUC** ha volgut acostar-se al tema de la joventut. En general, quan es parla dels joves, són persones majors les que ho fan. Tot el que veureu a les pàgines següents, són paraules escrites una rera l'altra solament pels joves. Podran tenir més o menys qualitat, però com a mínim tenen el valor d'un testimoni real.

La joventut, nosaltres mateixos, vivim en una societat occidental, capitalista, dins l'Estat espanyol, més concretament a Mallorca. Limitats dins aquestes coordenades, tenim consciència de la manca d'autonomia, de la manca de representació, de participació i de gestió pròpia que sofreixen amples zones de la nostra societat. Els joves només som un cas més dins aquest món concret d'egoisme i de repressió. Ens sentim radicalment mancats d'expressió i de participació.

La societat de l'Estat espanyol passa per un important moment històric. S'entrelluca la fretura i la possibilitat d'un canvi. Fins avui, tots els mecanismes han romàs fermats —i ben fermats— per persones adultes. Nosaltres no hem fet la guerra; tampoc no ens han deixat construir la pau. Avui com avui, volem i exigim

una participació real i efectiva en la construcció d'una societat recolzada en principis i realitats més justes. Concretament, demanam unes més grans possibilitats de realització personal i col·lectiva de la joventut treballadora capficada en llargues hores de treball i amenaçada constantment per la temptació de la societat de consum.

A les nostres illes, més concretament a Mallorca, feim acte de presència i de participació en un ressorgiment de la consciència col·lectiva del nostre poble. Volem ser allò que som. Volem ser nosaltres mateixos. Amb això entenem significar que els mallorquins —de naixement o d'adopció—, tenim dret a expressar-nos com a poble. I, al mateix temps, volem que aquesta expressió sigui popular, és a dir, amb una participació real de tots.

Finalment, afirmam que no creim que la problemàtica de la nostra societat es divideixi fonamentalment en «joves i vells». És un problema de classes. Per això entenem la nostra funció com a ciutadans, avui com a joves ciutadans, com una lluita per arribar a una societat més justa, més lliure, on no sigui possible l'exploració de l'home per l'home.

CRISI FAMILIAR

Si teniu intenció de comprar res de joieria, confeccions de pell, objectes propis per a obsequi, articles de viatge, perles, porcellanes, quadres d'esmalt, etc., potser tindrem exactament alló que vos interressi.

ENS SENTIREM MOLT
COMPLAGUTS SI TENIU EL
GUST DE VENIR, SENSE
CAP COMPROMÍS PER
PART VOSTRA, A VEURE
LA NOSTRA SELECCIO
D'ARTICLES

nacar

Jaume III, 115-119

Tel. 21 69 06 - 21 69 07 - 21 06 48

Palma de Mallorca

UNA EMPRESA AMB INDISCUTIBLE
VOLUNTAT DE SERVIR BE TOTHOM

(Amb molt de gust vos farem un 10% de descompte si esmentau aquest anunci)

L'existència de problemes de convivència i comprensió entre pares i fills es deu fonamentalment a una diferència de mentalitat. Aquesta diferència no es presenta sempre de la mateixa forma ni en el mateix grau, ja que és condicionada a unes circumstàncies i precisament a les que han format la personalitat dels pares i les que estan formant la dels fills.

Per tant és molt lògic que existesquin problemes; això es deu al fet que les dues parts han de conviure essent diferents, dins una forçada relació establerta pels llaços familiars i no dins una voluntària relació d'amistat. No volem dir amb això que no es pugui aconseguir una amistat. De fet això s'esdevé en algunes famílies. Ara bé sol ser molt costós.

Podríem sintetitzar les circumstàncies esmentades així:

—Diferència de cultura.

—Diferència de vivències religioses, polítiques i històrico-econòmiques.

És evident que generalment la joventut ha tingut més possibilitats de culturització que la generació anterior. Aquest fet, afegit a una minva de prejudicis, ha donat una idea distinta i més liberal de la concepció religiosa. Per la importància de la religió dins la societat actual, és lògic que això doni lloc a una manca de comunicació familiar, en aquest aspecte.

És important fer menció de les repercussions de la guerra civil i la postguerra, amb totes les conseqüències, que han afectat la personalitat dels nostres pares donant-los un caràcter més conservador i recelós davant certs canvis de la problemàtica actual de la vida.

La solució d'aquest problema és a llarg termini. Caldria començar per la nostra mentalització en la tasca educadora dels nostres fills procurant que ells no pateixin els condicionaments que ens han afectat a nosaltres en la formació de la nostra personalitat. Immediatament, cal forçar el diàleg i la comunicació, intentant augmentar la comprensió de tal forma que s'acceptin les diferències plantejades sense que cap de les dues parts variï la seva postura d'una forma essencial.

En el cas que no sigui possible aquest diàleg i comunicació esmentats, es pot conviure d'una manera més superficial i, com a solució extrema, abandonar la llar familiar.

Ara bé, convé aclarir que aquesta problemàtica varia per la influència de la classe social en què està embeguda, i fins i tot dins cada família en particular.

**RAFEL PINYA
MARIA ANGELS OBRADOR
JAUME JOAN BAUZA**

Una opinió sobre la crisi religiosa en la joventut

Vull deixar ben clar, en primer lloc, que per parlar del problema religiós de la joventut caldria distingir de quina joventut parlem, puix no serà el mateix el nombre de practicants a pobles que en ciutats, ni el nombre ni la forma de pràctiques religioses en joves que han rebut una educació burgesa que la d'altres que han crescut i s'han educat a una barriada obrera; com també no seran pareescudes les idees dels qui han rebut la influència de col·legis religiosos o dels qui no l'han rebuda. Aquests i altres punts ja ens donen una idea de com és difícil generalitzar sobre un tema de conversa tan corrent i, per alguns, fins i tot ja superat.

Abans de passar endavant, cal que reconeguem com a denominador comú de l'educació del jove una actuació dels pares generalment moguda per motivacions religioses a tots els nivells. Fins i tot molts dels no practicants, quan arriben a la maduresa i són temptats pel clàssic «temor de Déu», retornaven als costums religiosos. Això ha estat decisiu, al meu parer, per al comportament futur dels fills «temerosos de Déu». A l'anterior, cal sumar-hi que Espanya —martell d'heretges— ha convertit la religió en un fi per si mateix i l'Estat ha utilitzat les idees tridentines de la religió com escut enfront de teories polítiques que el podien desintegrar.

Situats ja una mica als encontorns del jove d'avui, podrem comprendre un poc millor en què es fonamenta el rebuig de la joventut vers les pràctiques religioses:

1.—En una fase primera de la seva edat, considera que la religió, en el seu conjunt, és una imposició dels costums familiars que li produeix una reacció contrària, degut al rebuig lògic a tot el que sigui imposat i vell.

2.—El jove refua l'excés sacramentalista de l'Església.

3.—No accepta que la seva actuació en la vida hagi de tenir com eix una motivació religiosa. Hi ha com un descobriment per part de l'individu de la seva consciència com única raó del seu quefer. En un estudi fet a

França per l'Institut d'opinió pública s'obtingué el resultat d'un 88% de joves entre 16 i 25 anys que no actuen moguts per raons religioses.

4.—L'esperit terriblement crític de la gent jove rebutja una Església identificada amb estructures socials caduques, opressores i en convivència amb els interessos polítics i econòmics que tenen el poder.

Al contrari, i mirant l'altra cara de la moneda, la joventut cristiana que es considera com a tal es planteja diverses necessitats que vol abastar urgentment i per les quals lluita:

A.—Que es perdi la rigidesa i l'acartonament que envolta tot el fet religiós

B.—Que es camini cap a una comunitat cristiana de militants i no de mers practicants.

C.—Lluitem per vèncer dogmes i veritats inqüestionables. En definitiva, volen democratitzar l'Església.

D.—Volen encetar camins nous i reclamen llibertat per endinsar-se per ells i redescobrir quelcom que no saben què és, però que estan segurs que no és el que els han ensenyat.

I com a conclusió consider que en la joventut d'avui, hi ha dues maneres d'enfrontar-se al problema religiós:

1.—Inhibició absoluta que, en molts casos, mena a l'oblit de la religió, ja no com a pràctica sinó àdhuc com a necessitat humana, o bé que duu a mantenir el pacte d'acostar-se a consumir sacraments per raons de bona entesa familiar.

2.—Una preocupació enorme, per part dels qui es consideren creients, de participar en una línia de ruptura amb els ritus i costums que es consideren buits sovint per pròpia ignorància de llur significat— i una recerca de petits grups —petites esglésies— que constitueixen la plataforma de redescobriments d'un Evangeli nou des del punt de vista que és nou tot el que llegeix i raona un mateix, mentre que és vell tot allò que ens han llegit, raonat i digerit.

La joventut i la formació professional

L'any 1970 apareix, enmig d'una gran expectació, la nova Llei General d'Educació. Amb ella es pretenia superar privilegis ancestrals de classe i adequar les diverses institucions educatives a la nova realitat del país. Els principis bàsics sobre els quals es volia fonamentar la nova Llei era: **obligatorietat, llibertat i gratuïtat de l'ensenyament.**

La nova realitat social i econòmica manifestava una doble tendència. Per una banda, una demanda social d'educació cada cop més acusada; per altra banda, la demanda d'una estructura econòmica que exigia una mà d'obra qualificada. Cobrir ambdues deficiències era, almenys en principi, l'objectiu de la nova Llei. Negensmenys, a l'hora de plasmar la reforma exigida, en lloc de tenir una visió dinàmica a llarg termini de l'evolució econòmica i social del país, s'inclina per adoptar l'estructura educativa al sistema de producció que hi ha actualment, amb un criteri de rendibilitat a curt termini.

I així nasqueren les Escoles Professionals.

MANCA DE PLACES

Segons dades oficioses són devers 9.000 els alumnes que acabaran el curs vuitè d'E. G. B. i que, per tant, estan en condicions d'optar pel Batxillerat Unificat Polivalent (BUP) o per la Formació Professional. En principi els qui obtenguin el títol de graduat escolar podran cursar el BUP mentre hi hagi places i puguin pagar les mensualitats (1).

Els qui únicament puguin obtenir el certificat d'estudis o han d'anar a Formació Professional, si hi ha places,

o han d'esperar fins als 16 anys per poder treballar.

Hi ha tres escoles a Mallorca amb distintes formes de Formació Professional:

1.—**Escola de Mestria Industrial** (Ciutat de Mallorca). Hom pot estudiar: automobilisme, delinquant, electricitat, fred i climatització, administratiu i Pre-COU (curs preparatori del COU).

2.—**Escola de Mestria Industrial** (Inca). Electricitat, calçat, metall i administratiu.

3.—**Escola de Mestria Industrial** (Manacor). Electricitat, metall, fusta i administratiu.

També hi ha altres sis centres a Mallorca i dos a Menorca, amb menys capacitat d'alumnes:

1.—**Escola Sindical Verge de Lluc.** Electrònica, electricitat, automobilisme i metall.

2.—**Escola Sant Josep Obrer.** Administratiu, delinquant i electrònica.

3.—**Escola de les Missioneres dels Sagrats Cors.** Administratiu.

4.—**Escola Sindical d'Hostaleria.** Cuina, Serveis i Administració.

Aiximateix hi ha l'**Escola Nàutica** i la de **Formació Nàutico-pesquera** a Ciutat; i també la de **Mestria Industrial** a Maó i Ciutadella.

En números rodons, uns dos mil alumnes assisteixen a aquestes escoles. A Palma hi deu haver uns 1.410 alumnes. Dos-cents més a Ma-

naor, Inca i Ciutadella. Sumant-hi els 500 de Maó, arribam a 2.160 (2).

D'aquestes dades es dedueix: a) La manca total de planificació i coordinació; b) Unes instal·lacions deficients (basti veure els «locals provisionals» de l'Escola Verge de Lluc); c) i, en definitiva, un nombre de places totalment insuficient. I tot això sense parlar de la **qualitat** de les ensenyances que es donen.

UNS TESTIMONIS

«Si judicam la Formació Professional a Palma, observam que els alumnes ens trobam enfront de diverses contradiccions. Per una banda, el professorat —sovint en «pluriempleo»— que no dedica l'atenció deguda ja sigui per raons de salari o per no estar directament vincular a la realitat pràctica de les assignatures que expliquen teòricament. Per altra banda, som molts els qui anam a les Escoles Professionals després de treballar fort durant deu hores (qualcú digué que el règim d'estudis nocturns era per a superdotats); nogensmenys, hem de seguir treballant perquè, si no, no menjam».

Un altre testimoni. «Quan hem acabat els estudis, l'empresari no sabrà apreciar la nostra formació. Voldrà resultats immediats. Ell imposarà la categoria professional, al marge de la que tinguem oficialment. L'aprenent haurà de re-aprendre el seu ofici. Per mig hi haurà salaris baixos i, per què no dir-ho?, una gran frustració».

I un altre: «Un altre inconvenient és el dany mental, psicològic, o com ho vulgueu dir, degut a l'exclusiva mentalització tècnica que se'ns dona. La tècnica és necessària, però no és l'única finalitat de la vida».

La nostra formació hauria de ser més diversificada. Les assignatures humanístiques no són ben enfocades, es redueixen a una pura formalitat i, per tant, no interessen a ningú.»

El problema resta dempeus. «Frequentment ens sentim objectes en mans dels nostres professors, i demà en les dels empresaris».

UN GRUP DE JOVES DE FORMACIÓ PROFESSIONAL

(1) Segons les informacions que tenim, els centres de BUP seran totalment insuficients. Inclús es parla de centres que actualment tenen el batxillerat superior que pensen reduir les seves ensenyances a EGB. Aquest problema es presenta fonamentalment als centres femenins.

(2) Moltes de les dades que aquí s'escruien són tretes d'un informe publicat a «Última Hora» dia 28 de maig de 1975.

Joventut i selectivitat

¿Què entenem per selectivitat?

Es solsament un sedaç?

No; és endemés una discriminació basada en uns interessos que convenen a un determinat grup de la societat i no al poble en general.

Ara ens demanam, hi ha selectivitat, aquí i ara? Sí.

Tractarem d'argumentar aquesta afirmació, encara que veim que hi ha una selectivitat a nivell general i el tema nostre estigui concretat dins la joventut.

Es clar que hi ha una selectivitat natural, diguem-ne biològica, com a tots els éssers vius.

Però és que endemés i dins ja la «capacitat intel·lectual», intervenen molts, de factors que fan bandejar molt la balança.

Basta fixar-nos en la joventut de Ciutat i la del camp per veure la diferència de possibilitats en tots els aspectes que té un jove, nascut a un o altre lloc (escoles ambient recreatiu, cultural, llocs de treball...).

I encara filant més prim, dins la mateixa Ciutat ens trobam amb una semblant situació per un jove del centre i un de les barriades.

Per damunt totes aquestes consideracions, existeix el factor socio-econòmic, es a dir les possibilitats econòmiques i culturals que són en darrer terme les que marquen una discriminació que no es pot amagar sota la paraula «selectivitat».

Aquesta discriminació se reflexa dins tots els estadis de la vida humana i tal vegada especialment dins la joventut.

Dins l'ambient familiar ens trobam per exemple, que la mal entesa selectivitat, comença pel sexe (a una nina se l'hi compra una pèpa o una cuineta, perquè de gran ha de ser una «mamà»). A un nin un «mecano» o una pistola, perquè ha de ser un «home» que ha d'anar a fer feina per guanyar-se la vida i el pa de la dona i els fills.)

Pel mateix la nina no té perquè estudiar massa, perquè ¿de què li ha de servir una vegada casada i amb fills?

Aquest estat de coses dins una família tradicional no creava mas-

sa problemes, però ara que sortir de la família no és integrar-se dins una societat estructurada sinó que aquesta mateixa es troba en profunda crisi i constant i ràpida evolució, la joventut vol participar en la construcció d'aquesta societat, que de fet és la seva sense que arribi a ella marcada per uns tòpics absurds i ja superats.

A nivell escolar, el primer problema és que hi hagi una escola pública i una altra privada. Sempre hi haurà diferències amb una i altra perquè no totes tendran el mateix nivell d'ensenyança, no tendran les mateixes possibilitats, el mateix ambient social..., és a dir és una selectivitat econòmica que va en perjudici de les classes menys privilegiades.

Ens trobam ja a una primera discriminació a l'etapa preescolar. Al no dir res la Llei sobre aquesta etapa, el Ministeri no crea centres ni personal especialitzat, de manera que els únics centres que hi ha són deguts a iniciatives privades. D'aquesta manera s'han de pagar unes elevades quantitats perquè el nin estigui escolaritzat en aquesta edat. Està clar que no tothom pot, i per això hi haurà diferències a partir de aquest moment entre els nins que hi hagin anat o no.

Més envant ens trobam amb una segona barrera que és la doble titulació al finalitzar el vuitè curs d'E. B. B.: Certificat d'escolaritat i Graduat Escolar. L'un dóna opció a continuar uns estudis superiors, bé sigui la Formació Professional o el B. U. P., mentre que l'altra obliga a fer Formació Professional o a rascar-se la panxa, perquè no té altra sortida, ja que l'edat laboral s'ha fixat a partir dels 16 anys.

Es clar que en aquest cas endemés els llocs de B. U. P., seran limitadíssimes, perquè en realitat no interessa tenir massa gent estudiant una carrera.

Es més: si decideix seguir per aquest camí encara es trobarà amb més portes tancades, en més obstacles a botar, per exemple per passar a la Universitat s'han de fer altres proves perquè encara s'ha de reduir més la gent «improductiva».

Aquesta selecció també es fa d'una altra manera al no crear Universitats a bastament, de manera que a un lloc com a les Illes no tenim places suficients i hem de sortir a fora. Està clar que no més ho poden fer es que puguin econòmicament.

Per acabar-ho de fer ha sortit el decret que limita a quatre convocatòries les assignatures, o sigui esgotar les 4 possibilitats te'n vas al carrer.

Per altra banda ens trobam que per entrar dins la societat s'ha de tenir un cert prestigi «cultural» sinó et quedes en no res. El curiós és que aquest prestigi el dóna un títol que moltes vegades no vol dir res i encara que ho volgués dir veim les nombrosíssimes dificultats i barreres de tota mena que semblen més una carrera d'obstacles que un procés que pugui seguir un mateix, guiat pels seus interessos i necessitats.

Davant tot això veim que l'única solució és una REAL igualtat per tots, que es concretaria en una socialització de l'ensenyança que per altra banda és inviable si en el mateix temps no hi ha una socialització del treball de manera que ja que hi contribuïm tots, hem traiguem també tots el mateix profit.

JOANA BESTARD
MANUEL MENDOÇA

La joventut a les barriades

Aquests darrers anys hem contemplat un creixement espectacular urbà a Ciutat. Tal creixement ha estat condicionat, en la seva quantitat i qualitat, per la nostra peculiar estructura econòmica basada quasi exclusivament en el monocultiu turístic. Aquesta realitat ha provocat la vinguda massiva de mà d'obra excedent a altres zones de l'Estat espanyol. Molts d'aquests treballadors, almenys en un primer moment, tenien les característiques de temporers; és a dir, venien per treballar fonamentalment a hostaleria i a hotels de temporada. Nogensmenys molts d'ells, prest o tard, han acabat per dur les seves famílies i instal·lar-se entre nosaltres.

Molts d'especuladors àvids descobriren en aquests habitants en potència, arrendadors o propietaris, de cases una font de negoci. Nasqueren els barris: Son Gotleu, Vivero, Verge de Lluc, Son Cladera, S'Indiateria, Son Serra, Son Roca, Son Rapinya i un llarg etcètera. La característica comú de totes aquestes barriades és la manca general d'una infraestructura urbana que comença per una construcció defectuosa, passa per la manca de clavegueram adequat i acaba per la inexistència de guarderies, zones verdes, clubs juvenils.

Una simple observació, una passetjada, per una d'aquestes barriades fa que ens adonem que la seva població és bàsicament jove. Les raons són òbvies. La mà d'obra que ha emigrat és la que compta amb forces físiques. Per altra banda, per mor de la seva procedència fonamentalment rural, l'índex de natalitat és prou elevat. Per exemple, Son Gotleu —barriada d'uns 10.000 habitants— compta amb una població infantil de 0 a 6 anys d'aprop de 3.000 nins. La conseqüència és lògica: si la joventut és «problemàtica» a qualsevol lloc on es trobi, molt més ho és a una barriada per mor de la seva quantitat i la manca de mitjans de comunicació i expressió.

ELS JOVES DEL VIVERO

Al principi fórem pocs. No teníem cap lloc per reunir-nos. Per divertir-nos havíem de sortir de la barriada. Poc a poc ens anàrem unint i decidírem crear un club. Donades les actuals limitacions en matèria associativa que, pràcticament redueix les possibilitats «dentro del Movimiento» (per a joves O. J. E., Delegación de Juventudes, etc.) acudírem a la parròquia on trobàrem aixopluc. Així va néixer el club NOVA TERRA.

Però no volíem que fos un club més. Preteníem i pretenem que sigui obert a tota la joventut, que la seva gestió sigui democràtica, que tingui una incidència sobre el barri, que oferesqui una cultura no alienant. Per altra banda, volíem tenir relacions amb altres barriades, amb altres joves que tinguessin una problemàtica conseqüent. El temps ha passat. Hem tingut dificultats de tot tipus, externes i internes. El club continua, comença a tenir una incidència en la barriada i mantenim contactes habituals amb altres clubs.

UN SONDEIG ENTRE LA JOVENTUT

Conèixer-nos és fonamental. Per això —en col·laboració amb GADESO— plantejàrem una enquesta sondeig per conèixer l'opinió dels joves de la barriada sobre el temps lliure, problemes de la barriada i sobre les Associacions Familiars i de Veïns. Aquest últim tema era important ja que precisament del nostre club juvenil nasqué la iniciativa de promoure una Associació de Veïns.

L'enquesta es realitzà amb 100 mostres distingint els joves treballadors dels qui no ho són. Vet aquí els resultats.

1. TEMPS LLIURE

A. QÜESTIONARI

1.1 ¿En què ocupes el teu temps els moments lliures i els dies festius?

- Discoteca _____
- Cinema _____
- Anar al futbol _____
- Fer esport _____
- Passejar _____
- Llegir _____
- No fer res _____

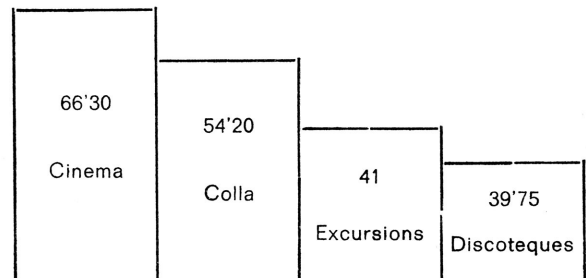
Una altra cosa (¿Quina?)

1.2. ¿Et diverteixes? MOLT POC GENS

1.3. ¿Què fas en sortir de la feina, escola, col·legi?

B. RESULTATS

TEMPS LLIURE

Prevalen les diversions de tipus col·lectiu. Caldria preguntar-se si els joves acudeixen majoritàriament al cinema perquè els agrada o perquè no hi ha res millor a fer.

Entre els joves treballadors ressalta l'assistència a discoteques (61'7) i el passetjar-se (61'7).

Entre els joves no treballadors aquests percentatges minven considerablement. En lloc de passetjar-se van en «moto» (41). Tal diferència és lògica. Al cap i a la fi el jove treballador —ni que ho vulgui— no té doblers per a comprar-se una «moto».

És significatiu que els joves treballadors indiquin que, si no pertanyen a cap club, és perquè no els interessa. Caldria preguntar-se si el que no els interessa és un club determinat, perquè és dirigit per un altre tipus de joves.

2.—PRINCIPAL PROBLEMA DE LA BARRIADA

A. QÜESTIONARI

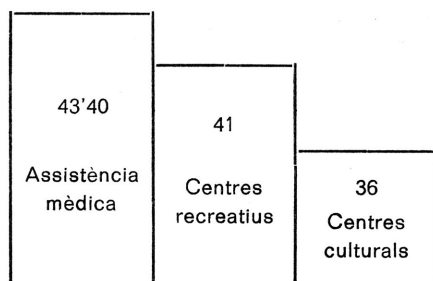
(Indicar amb una creu una sola resposta)

- Enllumenat públic
- Pavimentació carrers
- Clavegueram
- Assistència mèdica
- Escoles
- Centres recreatius
- Centres culturals
- Mercat
- Altres
- ¿Què li manca a la barriada?

B. RESULTATS

PROBLEMES DE LA BARRIADA

Com a principal problema sobressurt l'assistència mèdica. Cal remarcar aquesta resposta ja que aquest no és un típic «problema juvenil». Amb això es demostra la sensibilitat ciutadana dels joves. En el cas dels joves treballadors, tal resposta és majoritària (59%).

Els centres recreatius i culturals són una necessitat real detectada igualment per treballadors i no treballadors. Els no treballadors subratllen la manca de centres recreatius, els treballadors la manca de centres culturals.

Quant al **que manca a la barriada** hi ha una gran unanimitat (jardins públics, guarderies, poliesportiu...) Nogensmenys els treballadors subretxen la necessitat de centres culturals, escoles econòmiques i guarderies. En canvi els no treballadors subratllen la manca de centres culturals, jardins públics i poliesportiu.

3.—ASSOCIACIONS DE VEÏNS

A. QÜESTIONARI

¿Creus que els veïns han d'agrupar-se en Associacions per plantejar els seus problemes?

¿En quin tipus d'Associacions?

- **Associacions de veïns**, independents.
- **Associacions familiars**, depenents del Movimiento.

¿Quina funció han de complir aquestes Associacions?

- Agrupar-se lliurement tots els veïns per plantejar, entre tots, els problemes i les possibles solucions a l'Administració i col·laborar, dins les possibilitats, amb ella?
- Integar els veïns dins l'esperit del Movimiento per tal que, sota la seva tutela, es resolguin els problemes?
- Resoldre els problemes sense ajuda de ningú?

B. RESULTATS

Respostes a la primera pregunta:

SI, 91%

NO, 2'5%

No contesten, 6'5%

És clara i llampant la consciència col·lectiva dels joves davant les necessitats de la barriada. Són clarament conscients que únicament unint-se, poden resoldre's els problemes. Però quin tipus d'associació:

Associacions de veïns: 93%.

Associacions de caps de família: 23%.

Grup de joves de barriades

Culminació d'una obra extraordinària:

EL VOLUM IV (i últim) DEL GRAN

CANÇONER POPULAR DE MALLORCA

replegat pel Pare RAFEL GINARD BAUÇA;

prologat i comentat per FRANCESC DE B. MOLL

Conté les «cançons llargues»: GLOSADES, CODOLADES i ROMANCER

Preu de l'obra completa (quatre volums): 2.000 pessetes

El volum primer ja només es ven amb els altres tres

Adquiriu-los tots, ara que encara hi sou a temps!

Distribució: LLIBRES MALLORCA. Fortuny, 13. Palma.

El jovent als pobles i al camp

¿Són les noves generacions un problema per la «societat madura», o és el món que aquesta ens ha legat un problema per la joventut?

Sigui el que sigui, el cert és que el problema existeix, i es manifesta pertot arreu. I palesa que avui els pares són com els padrins dels seus fills. Però la incompatibilitat és més greu, i el desfassament desborda el terreny estrictament familiar...

El fet és que el jove, ara, es troba davant unes estructures granítiques, difícilment franquejables dins la vida quotidiana. El desequilibri es manifesta entre una educació rebuda, o més ben dit imposada, i la instauració al seu lloc d'un nou ideari, portador d'una necessitat de llibertat, una voluntat de pau i unes perspectives de futur.

El panorama d'ara és d'uns sectors clarament polititzats i conscients de les fisures socials cròniques que es donen. Enfront, tenim unes capes inertes, absents i silenciades per un aparell prefabricat de culturalismes i altra mena de passatemps. I enmig, una diversitat de tipus de joves amb una àmplia gamma de cultures, que va des del clàssic fenomen tècnic-industrial fins a l'intel·lectual inaccessible.

LA JUVENTUT, AVUI

L'individu que es forma al camp o a un poble de camperols rep una educació rudimentària i pobra quant a matèries generals. Lògicament la seva concepció del món es limitarà al marge que li deixa una percepció epidèrmica de les coses del seu entorn. I per inèrcia, anirà sempre pel més curt dels camins a satisfer les seves necessitats fisiològiques i de plaer. Per altra banda, se sentirà tant més orgullós con sigui capaç d'aconseguir tots els clàssics convencionalismes. D'aquesta manera, doncs, el jove de poble tendeix instintivament a acostar-se més i més al que la incipient necessitat d'expansió d'una economia capitalista ens ha donat com a imatge ideal: aquell que veu en el consumisme la seva realització com a persona,

aquell que ambiciona situar-se al nivell d'uns mites que la ciutat ens ha suggerit com a models a seguir, «de direcció».

Dins un poble, a pesar de la petita diversificació de producció i de qual·sevol manifestació social que li determinen les seves dimensions, s'hi troben una gran varietat de tipus de joves, si bé no són una rèplica exacta dels tipus de ciutat. El fet que la vida d'un poble no delimiti diferents sectors de la societat entorn d'un organisme, que una producció industrial incipient dins aquesta societat sigui baixa, fa que els distanciaments del jove dins un poble es donen no tan sols per les diferents condicions socials i econòmiques de les respectives famílies.

La manca d'institucions que aglutini

FAJAS **Reina**® CORSETERIA
J. Masdeu
Josep Tous Ferrer, 1 - Tel. 216033 - Palma de Mallorca

*al servei
de la dona
jove i elegant*

dona
corseteria
J. Masdeu
COLON, 62 - Tel. 216558
Palma de Mallorca

Ca'n Juan
de S'aigo

Casa fundada l'any 1700

Xocolata amb ensaimades calentes
Gelats i quemullars
Obert tot lo dia

C/. Fiol, 11

Tel. 211653

Ciutat

nin els diferents sectors entorn de qualsevol activitat, cultural, artística o esportiva, el fet que coincideixquin tan sols dins el temps d'oci, el desfassament que es dona entre l'ideal de somni (TVE, cinema...) i la realitat personal i col·lectiva, i un llarg etcètera, dificulten una **relació real** entre nosaltres. Inclús entre la joventut obrera resulta difícil el tenir una consciència clara de la seva problemàtica col·lectiva.

A pesar de tot el que he dit, avui comença a reviure —gràcies al treball de persones i certes agrupacions— uns brots de certa consciència col·lectiva. La joventut dels pobles comença a... existir, a pesar de les dificultats internes i externes.

EL POBLE, AVUI

Avui, «l'estrella» de l'actual sistema socio-econòmic és la «CIUTAT». Els ciutadans no van als pobles quan han de liquidar un tràmit burocràtic, o quan tenen «mal de ventre». Són els pobles que miren cap a ciutat. La Capital —el gran Moloc— dictamina i decideix. Allà, la indústria, el comerç, la tècnica. Allà, la societat educada (?) i intel·ligent (?)

Què queda dels pobles? Quina és la seva funció? Una simple perifèria de la «Capital»?

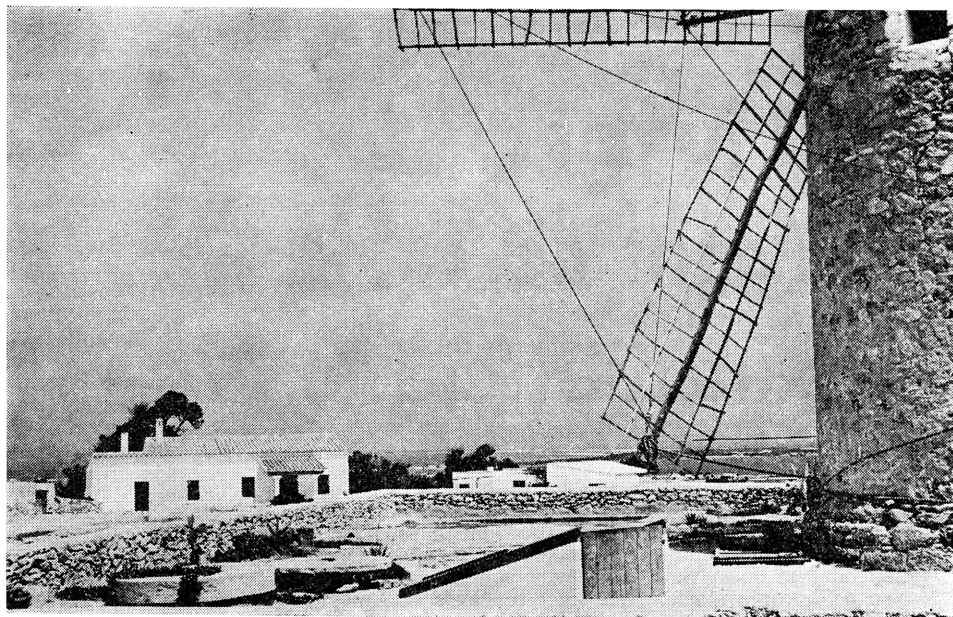
Nosaltres no hem anat a viure a un poble. Hem nascut a un poble. Per desgràcia hi ha joves que, enlluernats per la ciutat o per la necessitat de feina, ens deixen i se'n van. Però també som molts els que volem —consistentment— quedar. Per això demanem i exigim un millorament de les condicions de vida a les poblacions rurals. Llocs de feina, escoles, centres culturals i recreatius. No volem regals. Exigim el que és nostre. I ho volem dirigit i controlat per nosaltres, la gent del poble.

EL CAMP, AVUI

La crisi de l'agricultura repercuteix lògicament dins les capes joves. La nostra illa viu exclusivament centra damunt el monocultiu turístic. El jove fuig del camp. Les condicions del camp no són atractives. En tot cas qualcú treballa a la terra de casa, a la propietat familiar.

És lògic. ¿Qui és el qui vol fer feina de sol a sol, sense seguretat, a baix sou, en medis quasi prehistòrics? La solució, una vegada més, no es deixa al camp. És «mima» el camp. Però, per això, caldria fer una reforma seriosa de les estructures econòmiques... Nosaltres volem aquesta reforma, perquè el camp és nostre.

BARTOMEU FIOU
BARTOMEU RIGO
PERE SERRA

El camp és nostre

La joventut dels pobles vista per la joventut «ciutadana»

Pens que el millor hagués estat que aquest article, fos redactat per una persona de poble. Jo no ho som, però he intentat tenir contactes amb gent que ho és, de totes maneres aquí mancaran moltes coses que, per no tenir temps suficient, imagín que hauré oblidat.

Podem tenir en compte bàsicament que existeix la joventut dels pobles de la costa i la que pertany al pla; els que estan a la costa, la majoria es dediquen el turisme amb totes les seves conseqüències, és a dir intenten imitar-lo en tots els aspectes que poden; per tant viuen dins un ambient totalment superficial.

La gent jove dels pobles del pla es dedica més a l'agricultura, malgrat que n'hi ha alguns que ni tan sols això; fan feina durant la setmana a fàbriques de pel voltant del poble i els dissabtes i diumenges es limiten a ajudar els pares si aquests tenen terres per conrear. Aquests pobles tal volta conservin el tipisme pur de tradicions, etc., pel fet de no passar la invasió del turisme, però així i tot els al.lots els dissabtes a vespre se'n van a la costa a submergir-se dins l'ambient turístic.

Cal diferenciar molt clarament l'existència de dos tipus de joves. Els qui pertanyen a una classe acomoda-

da que són els qui se'n van a estudiar a la Universitat i els altres que formen part de la classe camperola.

Els primers es marginen totalment dels segons; es creuen superiors, es passen les vacances al poble sense fer cap tipus de feina vivint totalment dels pares. Els segons es limiten únicament a fer feina durant la setmana i sortir els dissabtes al vespre, se'n van del poble per cercar l'ambient de la costa, o a un altre poble.

Hi ha una cosa molt important amb tot això que cal dir «la importància dels prejudicis» la gent major viu dins una repressió constant a tots els nivells i amb conseqüència passa el mateix els joves; arriba a ésser molt important al «què diran», ja és important a la ciutat però es nota més als pobles, per ser més petits, pel caràcter de la gent, etc.

Una de les principals errades que hi ha a un poble és la manca de cultura. El jove va a l'escola fins els quinze anys; no pot anar —perquè els pares no tenen un nivell econòmic prou alt— a un col·legi de Ciutat.

A tot això hi podem afegir la manca de centres a on el jovent del poble es pugui reunir per organitzar xerrades o festivals, etc. etc.

Per descomptat les nines, per regla general, les de classe mitjana es queden a ca seva esperant que vengui el seu «príncep encantat», arreglant-se tot el dia i no pensant en res més que en «caçar un home».

Jo diria que la majoria de totes aquestes coses que he anat enumerant al llarg d'aquestes retxes són comuns també dins l'ambient ciutadà; ara bé, tal vegada estan molt més accentuades dins la gent del poble.

M. ANGELS OBRADOR

Els joves davant la delinqüència

Amb aquest article pretenem informar els lectors sobre un tema de la major actualitat.

La delinqüència juvenil és produïda per la crisi que cova en la joventut, per la manca de comprensió de la societat en què vivim, i solsament aquest en té la culpa: en no haver-hi igualtat, en voler tenir els uns més que els altres, en no pensar els uns en els altres: tot això i moltes coses més repercuteixen sobretot en les classes baixes que no tenen mitjans econòmics per no haver tingut una formació adequada, perquè l'Estat no s'ha preocupat de donar-los-ho, proporcionant-los des de menuts unes guarderies, uns centres escolars i després una professió com la majoria de les persones d'una altra condició. En veure's marginats per la societat, es veuen sovint obligats a la delinqüència. També cal destacar entre aquestes causes, la deficiència mental, que també sol aparèixer pel que hem dit abans.

Una altra causa, molt important per cert, és la immigració dels joves que vénen a treballar i, en veure's refuats, no els queda altra sortida que el furt, ja que, si tornen a la seva regió d'origen, es troben en les mateixes condicions. És el problema ben actual de l'atur obrer. Degut a aquesta crisi, últimament ha augmentat de forma alarmant, el nombre de robatoris.

Els delictes més freqüents a les Illes són: furts i delictes sexuals, destacant principalment l'homosexualitat i

la prostitució, per manca de doblers. Altres delictes, encara que no se solen cometre per gent de la classe baixa, són el tràfic de drogues, que creix constantment, i els furts de cotxes.

COM ACTUA LA LLEI SOBRE LA DELINQÜÈNCIA JUVENIL A ESPANYA

El Tribunal de Justícia no actua fins als setze anys, puix a un allot menor d'edat, no se'l considera delinqüent. Si ha comès un delicte, és internat a un reformatori. En passar dels 16 anys, ja se'l considera un delinqüent. Si ha comès un delicte, és internat a un reformatori. En passar dels 16 anys, ja se'l considera un delinqüent; la primera vegada, té un atenuant, i hom li rebaixa la pena. Si la condemna és més o menys d'un o dos mesos, l'acusat resta sota custòdia, a la presó de Ciutat (centre d'atenció). Si és més grossa, és conduït a la Península. Però el 90% d'aquests al·lots, en sortir, solen retornar a la delinqüència, puix les presons espanyoles no estan degudament preparades per ajudar-los, sinó que són un lloc per complir condemna i no per rehabilitar-se, com caldria que fossin, puix en sortir, es troben que la majoria de la gent no els vol donar feina pels seus antecedents penals, i tornen a incórrer en la delinqüència. Caldria que ens n'adonàssim que aquests joves no haurien d'estar darrera unes reixes, ans necessiten el recolzament de tothom. Per això hi hauria d'haver uns centres de formació i rehabilitació més humans, com el de Lúria (València), en els quals els presos van a treballar fora (empreses, tallers, fàbriques) i de nit retornen a la presó. L'èxit d'aquests centres és primerament que han tingut molt poques fugues i els joves ensurten amb un ofici. Però hi ha un greu impediment perquè hi hagi més centres com aquest i és que l'Estat els considera una baixa per la seva economia, puix necessita un gran equip: psicòlegs, psiquiatres, sociòlegs, metges, etc.

Per acabar, creim que la societat no pot castigar totes les males accions, sinó que basta que prohibesqui el que destrueix la convivència de tots. Per això hem d'investigar, capbussar-nos en algunes vides, amb un intent sincer d'abastar l'últim «per què», ja que ningú es pren la molèstia d'inquirir l'últim «per què».

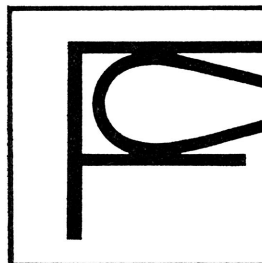
**CATERINA BOSCH MORANTA
CONCEPCIÓ MEDINA CALAFELL
SUSSAGNA NADAL MARIMON**

Diario de Mallorca

un diari

per a tots els mallorquins

Fotogravats A. Comas

- FOTOGRAVAT
- OFFSET
- DEPARTAMENT DE DIBUIX
- CREACIÓ GRÀFICA
- FOTOGRAFIA INDUSTRIAL
- ARXIU FOTOGRÀFIC
- NYLOPRINT I
- FOTOCOMPOSICIÓ

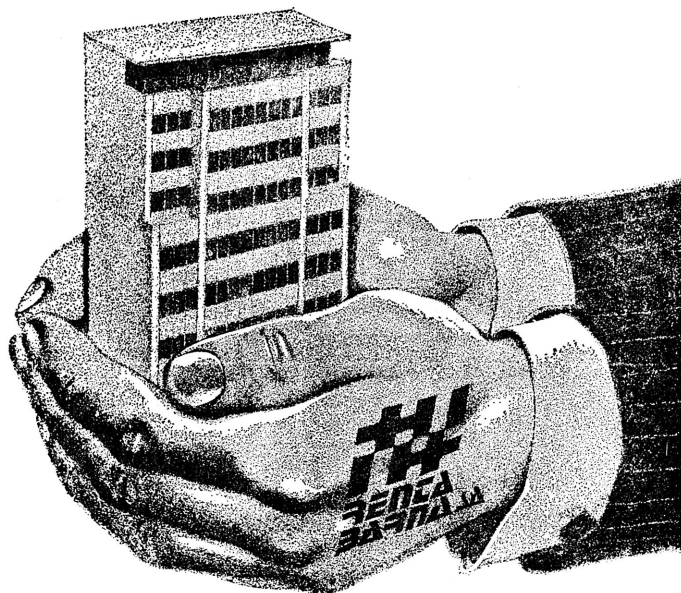
Missio, 61 - TEL. 213952 - PALMA

HI RENTA I B ARNA SA

a palma de mallorca

AVDA. JAUME III, 111 - DESPATX 20 - TEL. 2117 32

Invertim a la ciutat
on la demanda és permanent.

Construïm per conservar:
el nostre patrimoni
no està a la venda

HI RENTA I B ARNA SA

COMPANIA CATALANA
D'IMMOBLES DE LLOGUER

Capital desembossat 20.000.000 ptes.

Via Augusta, 246 - Tel. 212 46 84 - Barcelona-6

sempre anam fent patrimoni.

Deseo información completa sobre RENTA BARNA, S.A. sin compromiso, con visita domiciliaria.

D. _____
Calle. _____
Teléfono. _____
Población. _____
D. Postal. _____
Provincia. _____

Sociedad inscrita en el Registro
Mercantil de Barcelona, Tomo, 2.296,
libro 1.687, sección 21, folio 163,
hoja nº 23.713, inscripción 1ª.

Esta Sociedad tiene concedidos los
beneficios fiscales de la Ley del
16/12/1940 según Orden del Ministerio
de Hacienda de fecha 16/10/1973.

Autoritzat per la D.G.P.F., n.º 148

Joventut i política

(per a una hipòtesi de treball)

A l'hora de començar aquest petit article ho he vist molt difícil: es tracta d'un tema complex i extens. Així, doncs, m'he limitat a fer una hipòtesi de treball, que pugui donar peu a una pròxima elaboració.

De forma esquemàtica, aquesta hipòtesi es pot resumir de la següent manera: —Joventut i política.

1. L'educació i la política:

1.1. educació, part de l'aparell ideològic de la societat.

1.2. els textos d'escola.

1.3. el professorat.

1.4. el cas concret de l'assignatura de F. E. N.

2. L'actitud política de la joventut:

2.1. la joventut del Moviment.

2.2 la joventut del «status quo».

2.3. la joventut per al canvi.

3. L'actuació política de la joventut:

3.1. l'absentisme.

3.2. actuacions concretes a nivell de treball, escola i facultats, grups de barriades.

Repetesc que això no és més que un breu intent de definir el tema, intent, per tant, que suggereix modificacions, comprovacions, i refusos, com pertoca a qualsevol hipòtesi.

1. L'educació i la política:

1.1. Generalment es considera que no hi ha cap mena d'unió entre l'educació i la política. Emperò si s'analitza la societat dividint-la en les següents estructures: econòmica, política, i ideològica; resulta que la inclusió de l'ensenyança dins la darrera és

un fet molt clar. L'educació està, així doncs, en funció de l'aparell ideològic dominant, el qual no és més que l'expressió socio-cultural del tipus de producció imperant a la societat.

Conseqüentment, la societat capitalista desenvoluparà una educació que estigui al servei de les necessitats del mercat (oferta-demanda). Es tracta d'una educació que en el fons crea «robots» que el dia de demà treballin, (o millor produeixin), al mà-

xim, que estiguin alienats pel treball i per formes més o menys abstractes de valors bàsics (la llibertat, la justícia...).

Sens dubte el fet més polític de l'educació, és que està estructurada en funció de la diferenciació social. El fill del peó difícilment podrà arribar a ser l'arquitecte, perquè ja des del principi està en desavantatge enfront dels altres individus de classes socials superiors. En definitiva, la divisió social en classes implica forçosament una diferenciació classista del saber.

1.2. Al nostre Estat hi ha factors una mica singulars dins aquest tema de l'educació i la política. Un d'ells és el contingut deformat i partidista (aquest maniqueisme de «buenos y malos») dels textos referits principalment a la història i a la filosofia. A la història es recorda amb aire de triomf la mort dels «dolents» fa uns quants anys; als llibres de filosofia encara hi ha «autors maleïts».

1.3. També és un fet la influència que exerceix el professor sobre l'al·lot. En aquest punt ens trobam que per poder impartir determinada assignatura hom ha de ser alt càrrec de la «Delegación Nacional de la Juventud».

1.4. Un altre cas no menys curiós és l'existència d'una assignatura obligatòria tot al llarg de l'ensenyança elemental i de Batxiller Superior que es diu «Formación cívico-social y política», a través de la qual s'inculquen ensenyances partidistes del que és «democràcia», «autoritat» o «sindicat».

Per concloure: ens trobam davant una educació en absolut objectiva.

2.1. L'actitud política de la joventut: Aquest tipus d'educació que es rep dona lloc a unes determinades actituds enfront del «fet polític». ¿Quines són aquestes actituds?

2.1. Un sector de la joventut que per motius no sempre massa clars (potser els campaments, un lloc per reunir-se,...) s'aboca cap a l'òrgan dependent del Mo-

L'ANGEL BLAU

Venda de llibres
antics i moderns

c/. Sant Bernat, 2
(darrera la Seu)

Tel. 21 60 96   CIUTAT

viment, la «Delegación Nacional de la Juventud».

2.2. Molt més clara i manifesta és una actitud del més total absentisme, una joventut afavoridora de l'estat de coses, i que és la conseqüència directa del caràcter de l'educació que s'imparteix.

2.3. Un cas més reduït però que cada dia creix, és l'actitud de consciència real de l'entorn social i dels drets humans; aquesta actitud, fins i tot arriba a desembocar en una clara voluntat de canvi més o menys profund.

3. *L'actuació política dels joves:*

Derivació forçosa de l'actitud enfront de la política es manifesten, segons el meu criteri, les següents formes d'actuació.

3.1. L'absentisme polític és el fet més generalitzat. Un ample sector de la joventut ni entén ni vol entendre (i això és el més greu) de tot el que pugui estar relacionat amb la política. Es tracta d'una joventut altament consumista, i de caràcter marcadament regressiu i burgès.

3.2. Les actuacions més o menys concretes encara són molt reduïdes, però es donen cada cop amb més força. L'estudiantat és el sector que més «es mou». Les cartes als diaris, les manifestacions, etc., són cada cop més nombroses, i no tan sols demanant els drets que els són directes, sino també abocant-se cap a la més variada problemàtica social.

La joventut treballadora, pel fet mateix de la inseguretat al lloc, és més estàtica; així i tot darrerament, emparats per «Caritas» s'han format grups de joves treballadors, on es tracta la seva problemàtica.

Un altre sector bastant ampli de joventut, s'agrupa entorn de la seva parròquia, on s'analitzen els més diversos temes, que mai exclouen la seva presa de consciència política.

A. A. ARTIGUES I BONET

La joventut i la nostra cultura

per Ignasi Mascaró

Introducció. — Partiré d'un fet clar i evident per a molts: vivim una societat concreta que no ens satisfà i que pretenem millorar. Doncs bé, la consciència d'això, en termes polítics, pot adquirir-se de dues maneres: la necessitat material, o la cultural —en sentit estricte—.

Més concretament. La conclusió raonada que en aquest País les coses no van bé, que patim defectes polítics de base, que és necessari un canvi, etc., aquí hi arriba la persona oprimida que sent la necessitat material, l'obrer que treballa les 10 hores, el qui no té feina, el petit comerciant instal·lat a prop de «Galerías Preciados», fins al capitalista que pateix per la crisi i la conjuntura econòmica; és clar! els interessos són distints, en comú hi ha la consciència política de la situació, creada per la necessitat.

Molts d'altres arriben a les ma-

teixes conclusions, no tant per la necessitat com per la informació, cultura adquirida, escrita, etc. És un camí complex per on s'arriba a la comprensió i anàlisi crítica d'una societat, sense patir-ne tan fortament, en carn i os, les conseqüències. En tot cas, no en el mateix grau.

Aquesta distinció és perillosa, però es dona a la pràctica: és socialista l'obrer metalúrgic i ho és el catedràtic d'Universitat. Tots dos, a més, aspiren a un canvi immediat de signe democràtic, encara que a nivell humà no és el mateix estar sense feina que la prohibició d'una conferència. I dic que és perillosa perquè tampoc podem traçar límits definitius, l'obrer aturat no està molt lluny del P.N.N. sense contracte.

En el cas de la joventut això em mena a separar tots aquells que no participen del procés productiu, per a veure quines són les vies, unes entre moltes, per les quals aquest jovent es sensibilitza humanament i políticament. Em resta dir que tot això és intuïtiu i que no pretenc fer una sociologia del jove no-treballador.

Ara partiré d'un concepte ampli de cultura, que vol dir, vist des d'aquí: una llengua que sobreviu i unes expressions artístiques i culturals, uns costums, una manera d'esser, una geografia, una economia malmesa i colonitzada, un país aturat i ultratjat, un País fet Província.

L'ESGLÉSIA PROGRESSISTA

Ha estat i és molt important el paper de certs sectors d'Església en la formació de molts de joves. És un camp amplíssim que va de l'ex-seminarista convertit en fera ferotge al jove no-condicionat que ha descobert en l'evangeli valors i estímuls de tipus socials.

L'Església del postconcili a Espanya, com a d'altres llocs, és un gran tema per a la història. El progressiu allunyament del poder i del privilegi ha anat acompanyat del sorgiment d'uns sectors creients on tan important és la vida cultural com la paraula denunciadora i crítica de les realitats socials i polítiques del País. No parl aquí del paper públic i revulsiu de les jerarquies, parl de les petites estructures de base: les parròquies, amb tot allò que hi ha al seu entorn, i tot allò que pot acollir. Avui, a molts de llocs, la parròquia no és només el centre que imparteix sagraments, és la trobada dels cristians, on també es parla de fets immediats, on la litúrgia es fa en català, on es parla de la repressió a tots nivells, on hi ha un grup de joves; on entre setmana s'organitzen xerrades, excursions; on hi ha un grup d'escoltes; etc.

¿Quants de joves no han viscut aquest ambient? Molts de joves, potser avui ja no creients, han passat per aquí i han arribat —això no són etapes a superar— a una mínima consciència humana i política: les parròquies, els clubs, l'escoltisme, la J.O.C., quantes coses! quants d'ambients!

Es clar. Em referesc als casos que consider més positius, perquè també sé que l'Església ha creat altres tipus de joves: l'ex-creient desenganyat i buit, l'idealista empeltat de mística hippy, l'ex-semi-narista maoista, etc. Tal vegada, si això siguin etapes a superar. Es llei: d'un cap a l'altre.

LA UNIVERSITAT

La Universitat espanyola, on bullen d'ençà d'uns anys tots els conflictes del País, i on els propis problemes són plantejats políticament és també un centre en el qual el jove de les Illes, verge fins aleshores, és violat amb un trimestre a Barcelona. Molts d'ells tornen desconeguts, per l'ambient, pel bombardeig ideològic, i pel que suposa d'alliberament personal, especialment, les al·lotes.

Potser el primer any alguns tornen amb un cap com una olla i les maces de rompre, però és el primer pas. En el millor dels casos l'universitari se sentirà cridat a treballar pel seu poble, pel propi País. Aleshores és quan constatam que la Universitat, malgrat tot, fa alguna cosa més que informar i donar títols. I és que tots els conflictes tenen aspectes secundaris.

Avui no és tan necessari sortir d'aquí. Els nostres joves comencen a inquietar-se des dels anys de Batxillerat o de Facultat; els dos o tres darrers anys s'ha vist malestar en

el camp de l'ensenyament. Aleshores és possible passar de la consciència psicològica de conflicte a la consciència, més o menys profunda, dels problemes, greus i explícits en el cas de la Universitat Balear, per posar un exemple ben aprop. En definitiva, un conjunt de problemes que a un moment donat l'estudiant sabrà plantejar adequadament des de Mallorca, arribant, potser tard a la comprensió d'allò que per a molts és el punt de partida: «La qüestió nacional».

LA LLENGUA.—(NARRACIÓ)

Aquesta és la història d'un jove de Montuiri (o de Bunyola) anomenat Tomeu (o Toni) que d'al·lotet s'estimava la llengua materna. Ho havia heretat, perquè el seu avi havia estat glosador, o perquè a casa seva hi havia un porxo ple de llibres vells, no ho sé. Sabia que existia una història de Mallorca, uns poetes que cantaven els pins i els tarongers, unes rondalles pageses. Alhora s'adonava que existia un conflicte lingüístic, que, per exemple, a Ciutat molta gent ja parlava en castellà, que poca gent escrivia en mallorquí.

Un bon dia el capellà jove del poble organitzà un curslet de cata-

là (català? mallorquí?). Aleshores sapigué que a més de Mn. Costa i Llobera existia Salvador Espriu i Pere Quart, o Gabriel Alomar. Obri els ulls i veié. Quants de llengües havíem perdut amb la bugada de 1939! Fou un hivern molt intens. El curslet afermà l'amistat entre set o vuit.

Aquest mateix estiu cantà En Raimon a les festes. Hi havia més gent de Ciutat que del poble. En Tolo —el capellà— anava atropellat de gent que coneixia; per a la colla fou una bona avinentesa per a conèixer gent. Hem de fer coses! Ja està bé de futbol i de truc!

Passà el temps i vingué un senyor de Ciutat, petit amb barba i que parlava molt aviat. Explicava què és un diari, què és la informació política; que hi ha molts d'immigrants a la costa mallorquina, que el turisme està fotut, etc. Cony!, i és ben cert això! s'exclamava en Tomeu.

Setmanes després n'arribà un altre, alt amb ulleres, deien que era professor. El local ja començà a esser petit. Aquesta vegada sentirem parlar de la vertadera Història de Mallorca: li vingué tot de nou. Així mateix ja sabia qui era N'Alomar, el que no sabia és que havien desembarcat galeres a Porto Cristo.

Aquell hivern fou una processó de gent lletrada. El darrer va esser un senyor de barba rossa, pèl llarg i aspecte profètic, que comentava la literatura catalana dels darrers temps. Va ser un poc fort.

Un bon dia toparen amb l'Obra Cultural Balear; bé, ja sabien què era. Aquell dia conegueren un senyor molt simpàtic, petit i cabells de cendra, xerrava poc a poc i, de tant en tant, esclafia de riure. Fou una llarga conversa. En aquell moment decidiren muntar un club i es tractava d'organitzar actes culturals; a Ciutat hi ha gent que fa estona que està bregada. I aquí començà tot. Es multiplicaren les anades a Ciutat; avui farem titelles i demà «teatre de vanguardia».

—Morta!, mos han prohibit sa conferència!

Ignasi Mascaró

Assistència Palmesana

amb el desig de
fomentar actes
culturals ofereix
cada dissabte
teatre o varietats

c/. Ramon Llull, 21

Tel. 21 12 28

Ciutat de Mallorca

La clerecia mallorquina i la «Renaixença»

per Josep Massot i Muntaner

L'Església nostra

Durant el segle XIX, l'ús de la llengua autòctona anà perdent valor «social» a Mallorca, en un fenomen anàleg al que s'esdevingué al Principat i encara més al País Valencià. N'és una bona mostra la lamentació de Miquel Costa i Llobera a Antoni Rubió i Lluch, del 25 de febrer de 1893: «Aquí (a Mallorca) la gent no vol català. Per haver predicat dins Palma en la materna llengua del B. Ramon Llull el seu panegíric, vaig merèixer la desaprovació principalment dels eclesiàstics. Enguany he tornat predicar, en mallorquí més vulgar, un altre sermó del mateix Beato, però amb l'iglésia casi buida. —Fora d'uns quants floralistes la gent aquí vol castellà... o per sortir del castellà vol mallorquí del que es parla, amb totes les degeneracions que tu tens conegudes». (1)

Remarquem que Costa subratlla la «desaprovació principalment dels eclesiàstics». Contràriament al que ha estat dit i repetit sovint, la clerecia mallorquina no promogué ni acollí de bon principi el moviment literari lligat amb el romanticisme que coneixem amb el nom —imprecís i confusori— de Renaixença. No serà fins més endavant, cap al final del segle XIX i al començament del segle XX, que la cosa canviarà d'una manera radical, fins al punt que hagi estat possible de forjar la **boutade** atribuïda a Joan March que la literatura mallorquina era obra de capellans i de «xuetes».

Mn. Josep Tarongí

El primer sacerdot que sé trobar a les files dels «renaixentistes» mallorquins és un home singular, Josep Tarongí, conegut sobretot pel seu llibre —carregat de raó, però ple d'errors d'interpretació i d'ingenuïtats inacceptables— **Algo sobre el estado religioso y social de la isla de Mallorca** (1877). Tarongí havia nascut a la ciutat de Mallorca el 1847 i no començà la carrera eclesiàstica fins el 1865. Ordenat sacerdot a Ciutadella el 1872 i

Tarongí, el primer clergue mallorquí «renaixentista»

no podent obtenir la canongia a què aspirava a la Seu mallorquina, el 1878 es traslladà com a canonge a l'església magistral del Sacromonte de Granada. Els darrers anys de la seva vida, malalt del cor, hagué de retornar a la ciutat de Mallorca, on morí el gener de 1890.

Del 1860 al 1865, Tarongí estudià a l'Institut Balear, on sens dubte fou deixeble del poeta Josep Lluís Pons i Gallarza, tan important en el procés renaixentista mallorquí. El 1872, l'any mateix de la seva ordenació sacerdotal, Tarongí publicà a la «Revista Balear» un article titulat **La llengua catalana**, on propugnava la utilització d'una llengua literària unificada i assegurava que, malgrat els qui voldrien que «los palmesans» escrivissin «en palmesà», els pollencins «en pollencí», «en valencià los de València», etc., la «Renaixença literària catalana (i, entengam-ho bé, al dir catalana diem

també mallorquina i valenciana...) va creixent de cada dia més i més i adquireix nous títols de glòria, nous drets a la vida, noves esperances d'un esdevenidor immortal». (2) Ja un any abans (1871), Tarongí havia obtingut dos accèssits als Jocs Florals de Barcelona i el 1875, al primer número del «Museo Balear», comentà els Jocs Florals del 1873 i del 1874, per fer veure que la literatura catalana no s'encaminava cap a la decadència, sinó que «al contrari, la llengua se poleix i enriqueix com més va; lo nombre d'amadors augmenta, l'unitat de la llengua és predicada i sostinguda amb brillants proves, puix En Picó [i Campamar, mallorquí] i En Verdguer [vigatà] semblen d'una mateixa enconrada; fins i tot l'ortografia, modern cavall de batalla, s'unifica, tendint a que les composicions mallorquines o del Principat puguen ésser llegides sense esforç per los riberens del Túria». (3) Tarongí propugna, enfront de «la discòrdia», els «crits de rancúnia» i les «bregues» que s'han mogut entre els «hàbils i fervents conreadors» de la literatura catalana renaixent, «la unió», la «germandat» i «les mútues concessions d'uns sistemes als altres; ab lo cor gran i atractívol; no posant-se tant d'esment a les qüestions de forma, sinó atenent-se al fondo, a la intenció que havien los prohoms de l'any 59, restauradors de les Festes poètiques».

Tarongí arribà a publicar un recull de poesies en «català literari» (1883) i fins i tot inicià un **Diccionari Mallorquí-castellà** (1878). Si feiem cas del seu poema **Fraternitat literària**, que comença:

«Maleïda Opressió, tapa't la cara,
passa la nostra mar,
vés-te'n lluny de ma terra, no assotes
[pus ma mare;

(2) «Revista Balear», I (1872), 251.

(3) *Literatura catalana*, «Museo Balear», I (1875), 12.

(1) M. COSTA I LLOBERA, *Obres completes* (Barcelona 1947), 1049-1050.

la lliure pàtria mia t'engega de sa
[llar], (4)

o d'algunes expressions de l'article esmentat de la «Revista Balear» («tenir la llengua pròpia ja és en cert modo gosar d'autonomia»), podríem pensar que Tarongí era un nacionalista mallorquí **avant la lettre**. No ens enganem, però. Al recull de poemes en castellà *Inspiraciones* (Palma de Mallorca 1882, Tarongí publica una llarga composició sobre **La unidad de la patria**, escrita el 1882 després de llegir la **Historia del renacimiento literario contemporáneo en Cataluña, Baleares y Valencia** (Madrid 1880), de Francisco M. Tubino, «en que se lamenta de ciertas tendencias separatistas, manifestadas por escritores catalanes». I no dubta a anar repetint amb convicció: «Soy español», a confessar que «también la culta lengua de Cervantes / aprendí desde niño a llamar mía / y a ser amigo fiel de sus amantes», i a exclamar:

«Una es la patria como el sol es uno;
una es la patria como el Dios del
[cielo;

¿qué malvado será tan importuno
que separar pretenda
lo que Natura en unidad comprenda?».

Aquesta postura de Tarongí serà, per regla general, típica de la clerecia «mallorquinista» i de la major part dels escriptors mallorquins, que no seguiran el procés de politització del Principat o l'interpretaran a la seva manera.

Mn. Antoni M.ª Alcover

Josep Tarongí no tingué gaire influència entre la clerecia mallorquina: per la seva condició de «xueta» fou alumne extern del Seminari i els seus intents de reivindicar els descendents dels jueus conversos mallorquins —tan justificats— foren mal vistos fins i tot pels xuetes mateixos. Antoni M. Alcover, en canvi, nat bastants anys més tard (1862) a Manacor, influí d'una manera decisiva en la incorporació de la clerecia a la cultura del país. El 1877 passà de la possessió manacorina de Santa-Cirga a Ciutat, per estudiar al Seminari. La seva procedència pagesa i la seva manca d'estudis «normals» fora del Seminari el marcaren tota la vida i contribuïren, juntament amb el seu temperament caparrut i malaltís, a forjar la seva personalitat singular, tan difícil de compaginar amb la finor de la Barcelona noucentista o amb l'aristocràcia espiritual de l'anomenada «Escola mallorquina». Les seves contradiccions resultaren fatals per a un desplegament coherent del catalanisme a Mallorca i impedirien possiblement que pogués arrelar-hi un moviment de renovació cristiana semblant al que te-

nia lloc aleshores al Principat i sobretot a Barcelona. Val la pena, doncs, que ens ocupem amb una mica de detenció de la seva trajectòria. (5)

L'Església mallorquina en la qual es va incorporar Alcover no era ja l'Església moguda i agosarada del començament del segle XIX, quan el bisbe Nadal aprovava la Constitució de Cadis de 1812 i el bisbe González Vallejo beneïa la supressió de la Inquisició. Els capellans «jansenistes» —avançats per al seu moment— de què parla Jovellanos i els liberals amics de la Constitució i de la llibertat havien estat derrotats en tota regla pels partidaris de l'absolutisme i de la tradició, que havien tingut un líder en el pare Miquel Ferrer. El cas de Jeroni Bibiloni, autor de l'interessant opuscle **Cristiano-socialistas**, condemnat pel bisbe Rafael Manso, no es tornaria a repetir. Ben al contrari, el Seminari que acollí el jove Alcover era un focus d'integrisme, en el seu sentit originari, és a dir, d'oposició al liberalisme i a les temptatives de reconciliar «l'altar i el tron».

Al costat de les polèmiques antiliberals, que avui resulten totalment ridícules, Alcover es dedicà a una activitat mols més important: el 1870, als dasset anys, llegí els contes d'Antonio de Trueba i es posà a imitar-los. A la primeria, tot i que els transposava a Mallorca, els escrivia en castellà, cosa que fou desaprovada vivament per un condeixeble seu, el futur bisbe de Mallorca Josep Miralles i Sbert. Miralles, nat el 1860, no fou mai un gran entusiasta del catalanisme i escrivia sempre en castellà. En el cas d'Alcover, però, li féu veure que els seus personatges resultaven falsos i que el seu castellà era molt lluny del de Trueba. I el 1880, Alcover estrenà el pseudònim «En Jordi des Racó» a «L'Ignorància», amb una de les rondalles que amb el temps esdevindrien famoses, **Es jai de sa barraqueta**.

Aquests anys, Alcover fou influït per un jove pollencí, Joan Guiraud, nat com ell el 1862, que entrà al Seminari l'octubre de 1881, després de passar per les aules de l'Institut Balear. En 1881, Guiraud ja començava a escriure versos i s'havia fet amic de Miquel Costa i Llobera, que encara era lluny de la seva vocació sacerdotal. Havia de morir molt prest, el 1887, ben poc temps després d'haver estat ordenat prevere. No és estrany que Joan Guiraud fes conèixer a Alcover els poemes de Costa i Llobera. Aviat Alcover coneixerà Costa mateix, a l'Acadèmia de dibuix i de pintura de Francesc Mestre, i hi farà una amistat que arribarà a ésser molt forta, tot i que passarà per moments crítics i arribarà a un cert trencament. Entre les coneixences d'a-

quest temps cal comptar també mossèn Josep Rullan i Mir, l'historiador de Sóller (18289-1912), que publicà en català tres interessants volums de **Literatura popular mallorquina** (1900), i el jove aristòcrata ciutadà Pere Orlandis i Despuig (1864-1897), que morí quan havia iniciat —als trenta-dos anys— els estudis sacerdotals a Salamanca.

Al Seminari, Alcover es trobà també sens dubte amb Ildefons Rullan, nat a la Ciutat de Mallorca el 1856, que havia estudiat a l'Institut Balear i entrà al Seminari el 1874. Més endavant, Rullan estudià Lletres a Barcelona i es dedicà a la lingüística; el 1882 guanyà una «dobleta de quatre» al certamen convocat per «L'Ignorància» oferint un premi a la millor **Mostra de Diccionari Mallorquí** (el premi de mitja unça d'or, però, fou guanyat per Antoni M. Alcover). Devien ésser igualment companys de Seminari de mossèn Alcover Mateu Rotger i Capllonch, pollencí (1862-1916), bon historiador en castellà —i algun cop en català— i poeta en llatí; Bernat Bal·le i Amengual, nat a Orient el 1860 i mort al Pont d'Inca el 1945, autor de diversos llibrets en català de Mallorca molt dialectal; i Joan Aguiló, ciutadà que visqué quasi sempre a Manacor (1860-1924), autor d'una vida de Crist que avui ha perdut tot l'interès.

Si l'obra d'Alcover com a folklorista és molt considerable, és molt més decisiva la seva labor com a filòleg. És cert que Alcover fou un autodidacte, com ho foren tots els iniciadors de la lingüística catalana, però cal reconèixer que, gràcies a la seva preparació en llengües clàssiques, aconseguí aviat d'aprendre els mètodes de la lingüística romànica, en els quals l'ensinistrà Tomàs Forteza. Aprengué l'alemany i l'anglès, indispensables per a endinsar-se en la bibliografia estrangera, i no dubtà a fer llargs viatges per posar-se en contacte amb els mestres de la romànica. El «Bolletí del Diccionari de la Llengua Catalana», començat el desembre de 1901, és la primera revista de lingüística de l'Estat espanyol, i encara avui resulta imprescindible.

Des de 1898, Alcover fou nomenat vicari general del nou bisbe de Mallorca, Pere Joan Campins i Barceló, i influí molt sens dubte en la nova orientació que aquest donà a l'Església mallorquina, caracteritzada per una certa obertura i un major interès per les realitats del país. Deu anys abans, el bisbe Cervera havia demanat a Alcover que ensenyàs història eclesiàstica al Seminari. Campins li encarregà també la càtedra de Llengua i Literatura Mallorquina que instituí al Seminari mateix el setembre de 1898. Des dels seus càrrecs de vicari general i de professor del Seminari, Alcover tingué, doncs, una àmplia influència entre la clerecia mallorquina, que no

(4) *El trovador mallorquí* (Palma de Mallorca 1883), 214.

5. Resumesc un treball més ampli, que serà publicat aviat en forma de llibre.

fou vista amb bons ulls per tothom. El 1911, per exemple, un integrista (sacerdot i mallorquí, pel que sembla) que s'amagava sota el pseudònim de «Licenciado Julio Tuesta» escriví el malèfic pamflet **D. Antonio M. Alcover. Algunos datos para su biografía**, en el qual tractava Alcover de traïdor a la causa integrista —en la qual havia militat durant tants anys— i conclouia: «Alcover es un atolondrado que no ha dado pie con bola en su vida pública, y que, puesto al frente de determinados cargos, ha resultado una calamidad», i acabava, en català i en lletres majúscules: «És un temperament que no ha donat més que resultats negatius; està manat retirar; s'imposa s'arraconar-lo».

Mossèn Antoni M. Alcover havia iniciat el 1900 l'Obra del Diccionari i el 1906 fou l'ànima del Primer Congrés Internacional de la Llengua Catalana, que aconseguí més de tres mil inscrits, de tots els dominis de la llengua. Entre els congressistes honoraris hi havia mossèn Joan Aguiló, mossèn Miquel Costa i Llobera i mossèn Llorenç Riber. Entre els congressistes, efectius, hi havia, a més de mossèn Alcover, un centenar de capellans i religiosos mallorquins. La llista —que figura a les actes del Congrés— és francament impressionant. Donant per suposat que hi podia haver compromisos i adhesions forçades, no deixa d'esser una mostra de l'influx d'Alcover a Mallorca i del camí que havia estat recorregut en pocs anys. D'altra banda, no tot va quedar en teoria. Mossèn Alcover, al discurs presidencial d'obertura, es dolgué que el català encara no tingués gramàtica ni diccionari i invità els «catalans de Catalunya espanyola i Catalunya francesa, de les Balears, Reine de València i Alger» a obrar «com a bons vassalls, com a bons fills de l'excelsa, de l'esplèndida, de la dolça, de la polent, de la gentil, de la cent voltes benivolguda i gloriosa llengua catalana». Costa i Llobera féu un breu discurs com a representant de Mallorca, una ponència sobre la preposició a en l'acusatiu i la co-neguda comunicació **No hem de permetre que la llengua catalana sia esclava i tributària de cap altra llengua**. El jesuïta Ramon Orlandis i Despuig, de la ciutat de Mallorca, parlà de la **Necessitat de l'estudi del llatí per fonamentar la filologia catalana**. Mossèn Llorenç Riber i Campins dissertà sobre la **Missió dels escriptors en quant al manteniment de la puresa i unitat del català**. Mossèn Joan Aguiló traçà les **Fronteres de la llengua catalana i estadística dels que parlen en català**. Mossèn Alcover mateix tingué nombroses intervencions, com a ponent, com a traductor i com autor d'esmenes o complements.

El Congrés de la Llengua féu d'Alcover «l'home de Catalunya». L'antic carlí, l'antic integrista a ultrança, l'antic antiliberal es convertí en un de-

fensor aferrissat de la Solidaritat Catalana i de la política de la Lliga Regionalista, malgrat l'oposició del seu antic mentor Fèlix Sardà i Salvany. L'abril-maig de 1906, Alcover s'adherí des del «Bolletí» a **La festa de Solidaritat Catalana**, que «promet esser una cosa mai vista» i «té tota la traça de moviment nacional». El febrer de 1907, pronuncià al Comitè de Defensa Social de Barcelona una conferència de la qual es feren aquell mateix any dues copioses edicions (10.000 exemplars), amb el títol **Conducta política que s'imposa avuy an els catòlics**. Francesc de B. Moll insinua —amb raó— que l'esquema de la conferència no és de mossèn Alcover, sinó d'un jesuïta (el P. Casanovas?). Crec, però, que Alcover sabia molt bé el que es feia quan va escriure —la redacció, plena de mallorquinismes, és ben bé d'ell— i quan va deixar publicar la conferència, que no és episòdica en la seva vida, sinó que lliga amb la correspondència alcoveriana amb Prat de la Riba, amb una conferència molt interessant feta el 1909 al Centre Català de Mallorca —editada aquell mateix any— i amb uns articles apareguts l'agost del 1916 al setmanari «La Aurora», distingint entre nacionalisme i separatisme, negant que la política de la Lliga Regionalista fos atea i elogiant l'actitud dels catalans envers els mallorquins.

Alcover, doncs, s'havia compromès amb la Lliga Regionalista i havia defensat el programa de Prat de la Riba —pel qual sentí sempre una gran veneració— i de Francesc Cambó. No és estrany, per tant, que quan el 1918 trencà amb l'Institut d'Estudis Catalans i començà a publicar manifestos contra la Lliga i contra Puig i Cadafalch —president de la Mancomunitat— i contra la política catalanista, fos acusat altre cop de traïdor. Alcover, d'altra banda, no es va limitar a llançar diatribes absurdes contra tots els seus adversaris, sinó que s'alià amb els pitjors enemics del catalanisme militant. Per mitjà d'Alfons Sala —futur president de la Mancomunitat durant la Dictadura—, obtingué substancials subvencions per a tirar endavant el **Diccionari** i en pujar al poder Primo de Rivera l'acollí amb entusiasme i acceptà de grat la càtedra de català que Fabra havia hagut de deixar a la Universitat de Barcelona. L'incomprensible canvi de rumb d'Alcover arribà fins a l'extrem d'acceptar, el 1920, de presentar-se com a candidat de la Unió Monàrquica a les eleccions de diputats a Barcelona; sortosament aquest projecte no pogué tirar endavant.

Alcover quedà molt sol, separat dels qui havien estat els seus millors amics i enfrontat amb ells. L'incipient però ja poderós moviment nacionalista —o simplement mallorquinista— perdé així molta força i se'n ressentí enormement el seu desenvolupament ulterior. Amb tots els seus defectes

Mn. Alcover, de viatge per Alemanya (1907)

i les seves limitacions, mossèn Antoni M. Alcover hauria pogut esdevenir un líder, especialment per a la clerecia, i hauria pogut contribuir a un moviment de renovació cristiana semblant al que tenia lloc en aquells moments a Catalunya, iniciat en part a Mallorca durant el pontificat del bisbe Campins. De fet, però, no succeí així i mossèn Alcover es convertí en una pedra d'ensopec. El 1921, Costa i Llobera advertia a Miquel Ferrà, en relació al projecte de celebrar un nou Congrés de la Llengua a Palma: «Crec que, per oportú que sia el Congrés, **non est hic locus**. Mn. Alcover en resultaria molt molestat, i tots sabem que ell no té barrera... V. pensa que no té partit a Mallorca; però jo li asseguro que, suposat i tot que no compti amb molts de partidaris directes, n'hi sortirien accidentalment de totes les classes neutres i fins de davall els terrossos... Ell aquí per la gent il·letrada és **una figura mundial** i aquesta **aura** s'aprofita. És precís reconèixer que Mallorca en conjunt és fonament anti-catalanista. El Congrés de la Llengua a Mallorca en oposició amb Mn. Alcover resultaria un **fiasco**». (6)

JOSEP MASSOT I MUNTANER

(6) M. GAYA, *Contribució a l'epistolari de Miquel Costa i Llobera* (Barcelona 1956), 133.

4CATS
galeria d'art

C/ San Sebastian,7
Tel. 226493 Palma

JUNY - JULIOL

PABLO PICASSO

suite Vollard i Sèrie 347

AGOST

AUGUST PUIG

en col·laboració amb el Museu d'Art Modern
d'Eivissa

Collectiva Eivissa 75

Una enquesta i una conversa
per «Crònica de Tres»

L'art vist pels artistes

RAMON CANET

Ramon Canet i Font (Ciutat de Mallorca, 1950) apunta envers una problematització creixent de la seva labor plàstica. Des d'uns quiets exercicis acadèmics, passant per una figuració vagament simbòlica, arribant a un informalisme d'arrels expressionistes, fins a acabar en un «art mínim», amb alguna incursió pel conceptualisme i l'objectual. Reducció d'anècdota, intensificació de significats. Art no és allò que es diu, sinó allò que s'insinua.

QÜESTIONARI

- Què és, per a tu, l'Art?
- Descriu el procés d'elaboració d'una obra teva.
- Què intentes: forjar un llenguatge inèdit o servir-te d'un codi estilístic pre-establert?
- És possible un art creador a Mallorca?
- Creus que un grup jove està transformant l'art de la nostra illa?

A

No ho sé. Pens que Art és un concepte, per tan ampli, indefinible. Realment és quasi tan ampli i tan complex com el concepte Home.

No em convenç cap de les definicions que de l'Art es donen, perquè crec que en definir-lo o, simplement, intentar definir-lo ens restam llibertat i, en definitiva, ens tancam. Així i tot, no puc negar que és una pregunta que em faig ben sovint, encara que m'ho planteji més com a funció que com a concepte.

B

Bé, a mi, explicar el procés d'elaboració d'una obra meva em sembla prou complex, perquè varia segons l'obra que he de realitzar.

Jo no sé mai com acabarà un treball que començ. Ni tan sols sé si tindrà fi. Moltes vegades dins la mateixa elaboració descobrec coses que superen la idea inicial i, és clar, repercuteixen en el resultat final de l'obra. Necessit tenir un diàleg amb la matèria que estic treballant. Necessit barallar-m'hi i, a poc a poc, identificar-m'hi fins arribar a una comunió total amb ella. Així i tot, qualche vegada la meva idea inicial perdura tot el temps de realització de l'obra i, talment, arriba a terme.

El meu procés creador ha anat variant alhora que evolucionava la meva obra i jo mateix. Sempre he partit d'una intuïció primera, emperò abans —fa uns anys— tractava de racionalitzar aquesta idea quant a un procés tècnic; la diferència rau que ara la racionalitzo quant a un procés mental. El pas d'una etapa a l'altra es va donar quan feia els darrers cursos a l'Escola Superior de B. A. de Sant Jordi (Barcelona): vaig voler cercar la primera intuïció a través del fet mateix, de l'acció en si, de l'acte de pintar: I d'aquí començava la racionalització de l'obra fins arribar a una identificació total amb ella.

C

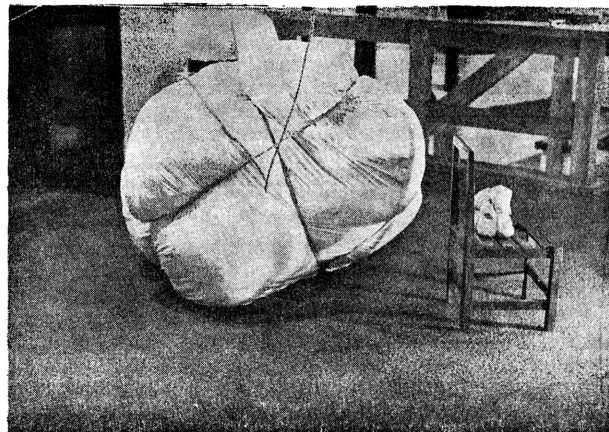
No pretenc ni una cosa ni l'altra. En el moment de treballar ja ni em plantejo el fet que l'obra que pugui

resultar de la meva feina sigui original, perquè seria coaccionar-me a mi mateix i m'interessa per damunt de tot concentrar les meves forces en el procés creatiu en si.

D'altra banda, jo no puc viure al marge de tots els corrents artístics a un nivell mundial. És indubtable que d'una o altre manera m'afecten i, és clar, això repercutirà en certa manera dins la meva obra, però no serà mai un fet conscient.

D

No tan sols crec que a Mallorca és possible un art creador, sinó que estic segur de la seva existència, encara que com un fet molt marginat i, a més a més, atacat per la major part d'aquells senyors que s'autonomenen crítics d'Art i que representen un sector molt ampli de

Bolicot i boliquet (1973). Una incursió de Ramon Canet dins l'art objectual

la nostra societat, sector immobiliària que exigeix un art immobiliària, que s'adapti a les seves necessitats.

L'Art creador, minoritari, pens que està recolzat per totes aquelles persones que prenen consciència de les circumstàncies mallorquines actuals i que no se n'inhibeixen.

E

És indubtable que actualment a l'illa hi ha un grup d'artistes joves que està elaborant un art **diferent** del que impera i que és, sobretot, honorat i conscient. Ara bé, el que jo ja no veig tan clar és que aquest grup estigui transformant el panorama de l'Art mallorquí, ja que té molt poca força davant la majoria de què parlava abans.

Quant al grup con a tal, jo hi veig purament uns lligams d'amistat i de diàleg.

Crec que el grup té un mateix concepte —o semblant— quant a funció, emperò no quant a forma, a realització. Precisament, trob que un dels punts més positius del grup és aquest: no fer-se els uns amb els altres pel que fa als fets plàstics.

Conversa amb Antoni Socies

Antoni Socies i Albadalejo. Vint anys. Si, després de Freinet, sabem que l'infant pot esdevenir un geni de la plàstica, per què no admetre que la joventut pot tenir una metafísica inquietant i angoixosa? Imaginació enmotllada en realitzacions formals d'una perfecció cristal·lina. L'artista —alt, esprimatxat i silenciós— fila el seu monòleg. S'hi intercalen llargs silencis vacil·lants. La crítica es alguna cosa més que un discurs superflu? Com copsar el sentit d'un univers pictòric que comença a dibuixar-se a través d'uns signes insinuants, quasi hermètics?

TRENCAMENT AMB EL PAISATGISME

Vaig néixer a Inca el 21 d'abril de 1955. El meu pare treballa a una entitat bancària. Poc després de jo néixer passarem a Eivissa, on vaig estar fins als tres anys. Llavors ens instal·larem a Ciutat on vaig cursar estudis a Sant Francesc i —batxillerat fins a COU— al Lluís Vives. A la Facultat de Ciències vaig començar biològiques, però ho vaig deixar per la pintura. Des del 1974 faig Belles Arts a Sant Jordi (Barcelona), on residesc durant el curs.

Pint des de sempre. Vaig començar pintant paisatges. Coneixia les obres dels pintors locals: Nadal, Gayta, Ribot... Allò es considerava bonic i era aplaudit. Però si tothom acceptava els paisatges, si tothom hi deia «sí» volia dir que ja no deien res. El paisatge és com un mestre que repeteix sempre la mateixa lliçó. I el seu públic és com l'alumne fàcil que escolta, calla i l'accepta. Pintava paisatges ja sense convicció. Vaig cercar que em diguessin «no» i vaig abandonar-los. Dedicar-me a fer taques informalistes suposà rompre amb els qui aplaudien els paisatges. Fou a través de la Sala Pelaires que vaig descobrir un art nou que m'interessà. Així vaig veure les obres que Richt Miller, que vaig valorar pel seu to caricaturesc, no pel seu aspecte ben acabat i bonic.

SUPERREALISME METAFÍSIC

Després de l'etapa informal feia paisatges despullats. Eren associacions de caire surrealista. Si Superrealisme m'interessà força, especialment Magritte i, més endavant Giorgio de Chirico. Veia Magritte com un reflexe de la inestabilitat, d'estar sempre a l'aguait per copsar l'associació insòlita. He pintat habitacions inhòspites, despullades com els meus paisatges. Quina impressió faria un món sense els objectes habituals? El món actual està farcit d'objectes, però tanta abundor ens satura i ens insensibilitza: és com si els haguéssim llevat tots. Un món ple és, per paradoxa, una buidor total. He pintat sovint coses simbòliques. Ous i cordes són

presents a algunes de les meves teles. La forma de l'ou em sembla molt completa, carregada de contingut metafísic. La corda lliga, ferma, agafa. Evita que quelcom no li escapi, però en un sentit més opressiu que afectiu. Ara, emperò, m'interessa alguna cosa més que **fer quadros**. A vegades descobrec un objecte que m'interessa: i tant puc fer-ne un quadre com conformar-me amb el mateix objecte sense passar-lo a la tela.

HIPERREALISME?

Tenc referències de l'Hiperrealisme. He vist articles i reproduccions a revistes. He sentit alguna conferència a Barcelona. Amb l'Hiperrealisme sembla com si els nord-americans volguessin trobar el que no tengueren: un classicisme. Però això ja en una època que no és la del classicisme. En el nostre país hi ha Realisme des de sempre —no Hiperrealisme—, això al marge que els tons realistes o hiperrealistes estiguin ara de moda, en part per raons econòmiques. Jo he pintat un cementeri de cotxes no per fer hiperrealisme, sinó perquè era una realitat. Sembla que un dia, a Mallorca, els cotxes ara closos per les xarxes del cementeris rompran els obstacles i ho envairan tot. Ecologia? Sí, m'obsessionen els problemes ecològics. He llegit molts d'articles sobre temes ecològics i, a Biològiques, amb el P. Mateu fèiem excursions i estudiàvem problemes concrets. Els **vaqueros** i les camisetes? Aquests objectes dels meus quadres representen tota una generació, tenen un valor per si mateixos. Fins ara havia despullats els seus quadres de la presència humana. Ara l'home concret hi torna a ésser.

EXPOSICIONS, ACADEMIES I LECTURES

A la Llibreria Tous —del 20 de maig al 10 de juny de 1973— vaig exposar les meves obres informals, fetes durant el 1972. La crítica? La crítica té un paper dins la vida artística. Que el compleixi ja és una altra cosa. A Mallorca no hi ha una crítica d'art seriosa. La crítica ha de limitar-se a conèixer la realitat concreta de l'obra, donant-ne uns punts objectius. Els crítics locals es limiten a donar el **rollo**. Quan volen donar una opinió més a fons, embullen: no tenen res clar i no poden donar cap orientació. I si no opinen es limiten a donar una llista d'exposicions.

No he fet cap altra exposició individual. He participat als certàmens de Felanitx, Pollença, Ciutat de Palma, Premi Joan Miró de Pintura Jove. He obtingut el segon premi al Certamen de la Caixa d'Estalvis. El 1974 vaig exposar amb el **Grup Art** a Vilafranca del Penedès. No he comercialitzat la meua pintura. Professionalment desconec què faré.

Acadèmies? En treus només la convivència amb altra gent interessada per l'art. L'art no pot ensenyar-se: cal que el descobreixis tu mateix. A Holanda hi ha escoles sense professor. Els alumnes fan, comenten, exposen. L'única cosa que pot ensenyar-se és la **cuina**: fer una ombra, una difuminat, una perspectiva. He utilitzat l'oli, la pintura de pot, el pulveritzador i molta tècnica mixta.

Quant als artistes que m'interessen diré que no m'ha interessat un grup, un autor, sinó l'Art, en general. Hi ha com un fons comú dins l'Art al llarg dels segles. Cadascú hi aporta els seus missatges en formes i llenguatges diferents. El quadre, l'Art, és comunicació, al marge del que en pensi l'espectador. Alguns noms: Tàpies m'ha descobert, m'ha fet adonar que no només podem pintar una paret, una taca, sinó **veure-les**. Que hem de saber viure amb el que tenim. El seu llibre **La pràctica del arte** m'interessà. I també **Punto y línea sobre el plano** de Kandinsky i **El arte impugnado** de V. Aguilera Cerni. Ara estic ampliant les meves coneixences literàries, fins a l'hora més aviat escasses. Dels autors d'antany m'interessen Bosco i Goya. Dels moderns Picasso i Kandinsky.

Cap al 1972 vaig viatjar per França i Suïssa. Vaig veure el Louvre i bona part dels grans impressionistes, però no pintura moderna. Pel que fa a l'art actual a Mallorca consider que ha sofert una transformació radical.

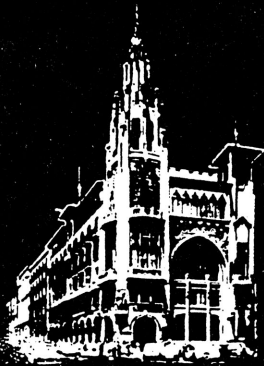
HEM ARRIBAT ALS 200.000.000.000 de ptes.

(diem dos-cents mil milions)

perquè
Catalunya i Balears
ens confien
els seus diners.

Hem arribat a dos-cents mil milions de pessetes
en dipòsits que ens han estat confiats
per més de Tres milions i mig d'impositors,
cosa que representa més de la meitat
dels habitants de Catalunya i Balears.

Els serveis que oferim
als nostres Tres milions i mig d'impositors
en les 350 oficines que tenim escampades pel nostre àmbit territorial
ens permet de ser la primera Institució Econòmica de Catalunya i Balears
i la primera Caixa d'Estalvis d'Espanya.

CAIXA DE PENSIONS
PER A LA VELLESA I D'ESTALVIS

“la Caixa”

de Catalunya i Balears

¿Què cal fer després de vuitè d'E.G.B.?

Un dels problemes que afecta un gran nombre de persones dins la nostra societat és el de l'ensenyament i, per la seva temàtica, un dels aspectes més conflictius n'és el que s'esdevé en acabar el vuitè curs d'E.G.B.

- Les dues vies d'accés obertes són:
- el B.U.P. (Batxiller Unificat Polivalent) i
  - el primer grau de formació professional.

El problema es planteja tant per la incògnita del camí que seguiran els qui obtenguin el títol de graduat escolar, com per la tria que cal fer entre un i altre tipus d'ensenyament. Els criteris bàsics que determinaran l'elecció d'un camí seran tant el nivell econòmic familiar, com el grau d'aprenentatge, que s'hagi assolit al llarg dels cursos d'E.G.B., i aquest a la vegada és conscient per l'entorn social de l'alumne, ja que és fàcil deduir que un nin envoltat d'un ambient socio-cultural mitjà o alt podrà superar les traves que trobi a l'aprenentatge per mitjà d'ajudes familiars i extraescolars, amb més facilitat que un nin de classe obrera.

La primera sortida a la qual tenen accés és acabar el curs vuitè d'E.G.B. i passar al B.U.P. Aquesta alternativa presenta diversos aspectes que afecten la majoria dels estudiants, com és ara:

— Manca de centres que realitzin el B.U.P., tant privats com estatals, el qual condiciona sensiblement el nombre de llocs.

— Cost elevat de l'ensenyament. Encara que els costos no hagin estat establerts, el rumor és que oscil·laran entre 4.000 ptes. en centres privats i 2.000 ptes. en centres estatals (ingressos destinats especialment a materials tècnics necessaris i instal·lacions).

— Selectivitat, requerida per a l'accés al B.U.P.

Davant aquests coneixements necessaris, es fa palpable un accés molt limitat i és clar que aquestes limitacions, les patiran essencialment les capes socials més baixes. I això tant pel seu cost com per la dificultat d'obtenir una bona evaluació global d'E.G.B.

Essent el B.U.P. l'única via d'accés a la Universitat, les dificultats que es presenten per a la seva consecució, i per qüestions de selectivitat al C.O.U. i al primer i segon cicle de la carrera universitària, tenen la seva lògica unida a la finalitat del pla d'educació, que pretén tornar a uns estudis universitaris de minories enfront de la universitat de masses que es considera actualment. Pretenint formar així una línia de tipus piramidal, constituïda per una minoria culta i dirigent lo-

calitzada en l'alta burgesia, i en una massa de tècnics i productors integrats dins la classe mitjana i obrera, i necessaris per al manteniment de l'economia capitalista.

La segona sortida possible per als qui acaben vuitè i no són aptes per al B.U.P. serà la formació professional. Aquesta tindrà tres graus, essent el primer una semi-qualificació; el segon una qualificació tècnica, i el tercer serà una qualificació encara no definida.

La qüestió que es planteja és si realment podran accedir a la formació professional, almenys de primer grau. Tots els qui no hagin pogut passar al B. U. P., haurien de fer F. P. atenint-se al decret (que hom suposa que prest sortirà) de l'obligatorietat d'entrar al mercat de treball als 16 anys enlloc dels 14.

Per tant ¿on anirà aquest percentatge d'estudiants que no tinguin opció a cap d'aquestes dues sortides i hagi d'esperar als 16 anys per integrar-se al mercat del treball? Aquesta seria la tercera opció, sens dubte la més deplorable, que tenen els qui acaben vuitè de bàsica.

¿Hi haurà cursos especials per a ells, o hauran de restar en l'espera passiva per poder treballar, i passant a engrandir les llistes d'atur laboral, ja a bastament saturades?

Arribam al plantejament de ¿a qui? ¿com? es resoldrà aquest problema que afecta la majoria d'espanyols tant professionals com familiars.

Fins on i ¿amb quins criteris s'aguditzarà la competència el proper estiu, en recerca d'un lloc, tant en el B. U. P. com en formació professional, predominantment a les zones i subúrbis de classe obrera?

JESÚS VICENS

(Secretariat pedagògic de l'Obra Cultural Balear)

El Drach

BIJUTERIA DE NOVETAT

OBJECTES TÍPICIS DE MALLORCA

Sant Domingo, 25 i 27

CIUTAT

Articles d'organització
i d'arxiu

Subministració de
papereria

VASCOSOBRES

VASCONGADA DE SOBRES Y BOLSAS, S. A.

MANUEL VILANOVA FIOU

Gumersindo, 85-87 Tel. 29 30 18 Palma de Mallorca

Des de la Rambla

Crònica de Barcelona

«Barcelona illa democràtica» «Barcelona oasi de la democràcia» «Visiti Barcelona, no cal passaport per a la democràcia». Aquests eslògans o semblants són una manera abreujada de dir que qualche cosa canvia a nivell públic; que les conferències són més que conferències, que els debats són més que debats, que aquest context és més que un context.

Torn a repetir que a Barcelona passen tantes de coses i tantes de coses, que crec importants, que la meua crònica només pot ésser un descolorit resum, una síntesi representativa de les línies de força que empenyen l'avang.

ELECCIONS SINDICALS: LA CLASSE TREBALLADORA TRIA CANDIDATURES «UNITÀRIES, OBRERES I DEMOCRÀTIQUES»

Els primers resultats de les eleccions sindicals indiquen la massiva participació dels treballadors amb uns índexs que van des del 85% al 100%. Les triomfadores han estat les candidatures, anomenades crípticament i elípticament, «unitàries, obreres i democràtiques» que reivindicaven un programa pel qual se lluita des de fa tant de temps: Necessitat d'un salari real i suficient, setmana de 40 hores, 100 per cent del salari real en cas de malaltia o jubilació, control obrer dels ritmes de treball, reconeixement concret dels drets d'expressió, d'assemblea als locals sindicals i empresarials, de vaga, el caràcter decisor de l'assemblea obrera per damunt d'una possible actuació personal dels càrrecs sindicals, la lluita contra la crisi, l'encariment de la vida, l'atur, i exigència d'una amnistia sindical i política.

La consigna de «boicot actiu» que promouen alguns sectors oposants a donar una certa imatge democràtica del **Sindicato vertical** no ha tengut molt d'èxit i ha estat seguida en alguns establiments bancaris i sanitaris.

La victòria de la base obrera unitària i democràtica ha triomfat a les grans empreses: **Seat, Renfe, F. C. Metropolitano de Barcelona, Hispano Olivetti, Roca Siemens, Mevosa, Port de Barcelona, Elsa, Mail-Ibérica, Control y Aplicaciones, Talleres Nueva Vulcano, Riviere, Fergat, Solvay, Catalana de gas, Standard Eléctrica, Gallina Blanca, etc.**

Cal accentuar un parell de dades: un 12 per cent dels nous enllaços són del sexe femení, un 5 per cent de menys de 40 anys, han «calgut» molts

d'antics dirigents «verticalistes», «vocals provincials i nacionals» i «presidents d'agrupacions».

Després d'aquestes eleccions sindicals la «Organización Sindical» no podrà ésser la mateixa i els interessos del món del treball s'escoltaran no sols a l'esprai «subversiu» dels murs integrat «innocentment» a la publicitat de **Sindicatos** a TVE convocant a les eleccions sindicals a les reunions clandestines i als fulls prohibits sinó també a una «frontera nova» d'un nou sindicalisme de classe ben antic que ja ha començat a expressar-se.

12 DE JUNY: L'EMBRIÓ D'UN «PACTE DEL PRINCIPAT» incomplet pertot arreu i, també, multat pertot arreu.

Es pot considerar el col·loqui del 12 de juny al Col·legi d'Advocats, que tancava el cicle de l'ICESB, com un dels actes polítics més importants d'aquests darrers 36 anys. Els participants representen una part de les principals forces polítiques del Principat i les 3.000 persones que se reuniren per escoltar el col·loqui (les preguntes havien d'ésser presentades per escrit 24 hores abans) eren conscients d'assistir a un dels primers actes públics en què una sèrie d'idees, d'actituds, de paraules vistes sempre dins la fosca sortien fora de la clandestinitat amb else seus noms veritables.

No puc transcriure per moltes raons (ja m'enteneu) tot el que passà aquelles dues hores llargues en les quals alguns relloctges col·lectius i històrics mostraren les busques vives i en marxa. Vos faré un «trailer» curtet i general.

1—FER PAÍS — FER POLÍTICA

Jordi Pujol: Durant molts d'anys hem organitzat el País econòmicament i culturalment. Ara es tracta d'una nova dimensió: organitzar-lo políticament. (...) Sense renyir, essent fidels a les idees pròpies, la gent ja es pot apuntar a les grans organitzacions: es tracta simplement d'agafar la guia i telefonar.

2—PAÏSOS CATALANS

Joan Reventós: Els Països Catalans són un marc potencial, nacional, a nivell polític (...) Per la previsió d'un estat federal en règim d'autonomia caldria deixar llibertat de federació a cada un dels organismes d'autogovern dels tres pobles: País Valencià, Les Illes i Catalunya.

Josep Solé Barberà: La meua posició és que la catalanitat dels Països Catalans és un fet irreversible. No n'hi ha prou amb els antecedents històrics i culturals. Cal també entendre-ho en un terreny estrictament polític. Per als altres és també un problema d'autodeterminació respecte al futur. Reconeixem llur igualtat catala-

na i han de ser ells lliurement els qui han d'optar per la seva autodeterminació o per la seva incorporació al Principat, i per la manera com s'ha de produir.

Josep Pallach: Pel que fa als Països Catalans els del Principat no poden tancar a Catalunya aquí dintre. Es un camí d'obertura que hem de fer junts. El socialisme s'ha de fer de baix a dalt, a partir de les societats concretes. Primer es construeix un socialisme empordanés i un socialisme barceloní i quan hi ha un socialisme al Principat no es pot ampliar sense una voluntat de socialisme de les Illes, de València. (...) Creuria en un federalisme socialista dels Països Catalans.

3—LA DONA

Tots els ponents intervingueren per a dir «amoretts» polítics i socials a la dona. **Pujol** digué que havien d'anar cap a una legislació igualitària. **Pallach** accentuà que s'ha de fer valer la legalitat sobretot en el treball, l'ensenyament i la professió. **Solé Barberà** recollí mambelletes quan digué que el fet de parlar del problema de la dona demostrava el reaccionari que som i acabà assenyalant la importància de la dona en la lluita per les llibertats democràtiques i nacionals. **Canyelles** parlà de la concepció de **Mounier** de construir un ésser humà nou i digué que la dona ha d'integrar-se responsablement dintre els moviments cívics i feministes, enquadrant-se políticament i passar a la creativitat. **Reventós** fou el que més s'es-tengué i assenyalà que: «l'objectiu bàsic ha d'ésser el de trencar milenis d'explotació, repressió i opressió. Difícilment uns canvis polítics ho poden fer. Hi ha aspectes ideològics. Es tracta d'una doble opressió: social i com a sexe subordinat. La dona era el proletariat del proletariat. L'objectiu democràtic és arribar a la cooperació i igualtat de l'home i de la dona en la pràctica de cada dia, des de l'escola (amb coeducació a tots els nivells fins a la legislació amb igualtat de drets polítics i social (...) La societat socialista que volem construir no ha d'ésser una societat d'homes sinó una societat per tothom».

Portugal i el seu camí cap al socialisme, la reunió de la Democràcia Cristiana a València, la diferència entre Socialisme i Social-Democràcia, els Pactes i Compromisos, l'absència del sector anarco-sindicalista entre els ponents, el problema del centralisme que hi ha històricament dins el socialisme de l'Estat Espanyol, aquests foren la majoria dels temes que cada ponent clarificà des de la seva perspectiva ideològica. No cal oblidar que els oradors no s'amagaven de repetir que rera les seves paraules hi havia qualche cosa més que el seu subjectiu pensament.

Al final contestant a la pregunta: **En quins punts estau d'acord?** el Sr. **Canyelles** en nom de tots llegí:

1—Cal superar la divisió entre vencedors i vençuts, que ha estat present des de la guerra civil i, per tant, és condició indispensable una amnistia amb la llibertat de tots els presos polítics i socials. I demanem l'aixecament de l'estat d'excepció al País Basc. (Hi hagué bastants minuts de mambelletes).

2—Demanem amb urgència el reconeixement dels drets i llibertats fonamentals d'associació, expressió, reunió i vaga, tal com són definits en la Declaració de Drets Humans i en els Pactes de Drets Humans de 1966 aprovats per les Nacions Unides i sota la garantia d'un poder judicial independent.

3—Propugnem una societat democràtica, amb la plena participació del poble a través dels partits polítics i dels sindicats. El dret de lliure sindicació i de formar partits polítics ha d'ésser reconegut per a tots, sense discriminació política o ideològica, com a primera mesura.

4—Creiem que la transformació pacífica del sistema legal s'ha de fer a través de la convocatòria de Corts Constituents elegides per tots els ciutadans de més de 18 anys mitjançant sufragi universal directe i igual. Aquesta convocatòria hauria de fer-se de manera que el període de transició sigui el més breu possible.

5—El procés de canvi en el període de transició ha de quedar confiat a òrgans representatius. En aquest sentit demanem per a l'àmbit català un òrgan específic d'autogovern i control del procés democratitzador integrat per tots els partits polítics catalans.

Fins aquí el manifest que fou aplaudit llargament amb 3.000 persones dretes molta d'estona.

El governador de Barcelona multa amb 100 mil pessetes cada ponent i l'Institut Catòlic d'Estudis Socials de Barcelona organitzador del cicle.

EL DRET DEL COL·LEGI D'ADVOCATS DE BARCELONA DEFENSA EL DRET A L'ÚS DE LA LLENGUA CATALANA I A LA PROTECCIÓ D'AQUEST ÚS

Podríem considerar que aquest document alligador ens puntualitza que el poble dels Països Catalans té tota la raó i tot el dret de voler parlar i escriure pertot arreu la seva llengua —així com també en tenen tot el dret el Poble Basc i el Gallec— hauria d'esser matèria d'estudi a totes les escoles de l'Estat Espanyol. També podem assenyalar que aquest dictamen jurídic podria considerar-se com un dels primers actes del Congrés de Cultura Catalana: és el fonament públic d'un dret. Els joves que tenim menys de 36 anys sabem totes les dificultats i paranys que hem tingut per conèixer els nostres drets i també sabem totes les vegades que hem hagut de renunciar —i encara avui hem de renunciar en molts de

sectors— a l'ús del català en la nostra vida col·lectiva. Per tot això escrivim amb lletres ben grosses una síntesi d'aquest document que cal introduir dins la lletra petita i planera de la nostra actuació pública de cada dia.

«El dret a l'ús del català i a la protecció d'aquest ús, així com al de les altres llengües hispàniques, és un dret fonamental que no pot ésser desconegut sense negar la realitat d'un Estat de dret.

No hi ha actualment cap precepte fonamental establert quines llengües són oficials en el territori espanyol, ni que limiti l'ús d'una o altra llengua.

Per tant, les corporacions locals no sols no estan sotmeses a cap limitació quant a les llengües, sinó que estan legalment facultades per a establir expressament que en les sessions corporatives es pugui fer servir qualsevol de les llengües de la seva població».

El document acaba amb aquests punts:

El dret de l'ús del català és un dret fonamental i no pot ser exclòs ni discriminat ans al contrari.

L'ús del català a les corporacions és perfectament legítim.

L'ús del català a les associacions de veïns, comunitats de propietaris, etc., i en la vida mercantil i professional, és perfectament legítim.

La hipotètica mesura sobre l'ús de la llengua catalana en qualsevol reunió pública, no es pot considerar ajustada a la legislació vigent.

Queda ben clar un dret que hem d'exercir en tota la seva riquesa i que ens serà molt més fàcil de dur a terme quan les nostres institucions i els que les regesquin siguin elegits democràticament pel poble dels Països Catalans.

REUNIÓ D'INTEL·LECTUALS (EN EL SENTIT MENYS ELITISTA DEL MOT) A MONTSERRAT PER MOR DEL CONGRÉS DE CULTURA CATALANA

Unes 230 persones que representaven la major part dels sectors culturals del Principat (molts d'ells sense col·legis professionals o corporacions on poder reunir-se, expressar-se, triar uns representants i incidir col·lectivament dins la societat) es reuniren al monestir de Montserrat on durant quatre hores tractaren el tema del Congrés de Cultura Catalana i aprovaren per unanimitat la declaració que vos transcriu.

«Els intel·lectuals, professionals i artistes catalans que signem aquesta declaració, hem discutit extensament el projecte del Congrés de Cultura Catalana i hem arribat als acords següents:

1—Afirmem que l'esperit que ha d'inspirar la preparació i la realització del Congrés respongui a les aspi-

racions expressades per les classes treballadores i altres sectors populars dels Països Catalans. Una de les tasques principals del Congrés és la recerca de les bases de la pròpia identitat nacional, amb la qual cosa considerem que cal concebre el Congrés de Cultura Catalana com un procés obert —que ja ha començat amb formes molt diverses de participació— més que no pas com una sèrie d'actes preparatius en funció d'una gran sessió o diverses sessions conclusives.

2—Adherir-nos a la proposta elaborada pel Secretariat provisional del Congrés de Cultura Catalana —especialment en els seus apartats de «Definició» i «Objectius»— en tot allò que coincideix amb les precisions fetes en la present Declaració. Creiem que la proposta del Secretariat provisional no pas com un programa definitiu, sinó com una proposta oberta a eventuais perfeccionaments i aportacions.

3—Reconeixem que perquè el Congrés sigui realment eficaç i representatiu no sols ha de desenvolupar-se amb una exemplar mecànica interna democràtica, sinó que alhora, ha d'assumir un paper públic a favor de la democràcia. En aquest sentit, el Congrés només pot reixir si té en compte que la cultura és un fenomen complex que pertany a tot el poble i que el poble n'ha de ser el protagonista.

4—Nomenar una comissió permanent que coordini la tasca de tots els sectors representants en aquesta assemblea davant el Secretariat provisional i qualsevol altre organisme, present o futur, destinat a promoure el Congrés de Cultura Catalana.

Finalment, fem una crida a tots aquells treballadors en el camp de la Cultura perquè s'adhereixin a aquesta concepció del Congrés i s'hi incorporin activament.

Fins aquí la declaració. Les signatures, en el moment actual, són moltes més de les 230 primeres i representen (no dic nom per no ésser parcial) un ventall ample de persones que cobreixen l'ample camp de la cultura.

BIEL MESQUIDA I AMENGUAL

Barcelona, 30 juny 1975.

SALA PELAIRES

GALERIA D'ART

Col·lectiva Estiu 75

Armengol

Mompó

Boix

Palazuelo

Brunet

Pavia

Coll

Ramis

Fontanals

Saura

Guinovart

Sempere

Hernández

Spinola

Heras

Tapies

Jaume

Tur Costa

Mensa

Ulbricht

Miller

Viladecans

Miró

Von Neumann

PELAIRES, 63 TEL: 22 36 96 CIUTAT DE MCA.

MATAS

Ybag..Varon

LINIA AVANÇADA PER HOMES
LINEA AVANZADA PARA HOMBRES
LIGNE AVANÇÉE POUR MONSIEURS
LATEST LINE FOR GENTLEMAN

CENTRE COMERCIAL "LOS GERANIOS"

AL C/ **SANT NICOLAU** 20B
PALMA DE MALLORCA